

วันเด็ก
๒๕๑๗

ภาพโปรดเกล้าฯ พระราชทาน

วันเด็ก ๒๕๑๗

ปก : สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
(พระฉายาลักษณ์โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน)

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๗
จัดพิมพ์

ราคาเล่มละ ๒ บาท

๕๗๗๔.

คำสั่งคณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๑๗

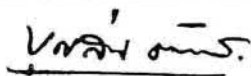
ที่ ๔/๒๕๑๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือ

เพื่อดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก ๒๕๑๗ ขึ้นจำนวน ๑๗ เล่ม ในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ ๑๗

๑. คุณหญิงอมพร มัสกุล ทักษะ
๒. นายศรัทธา มุตตารักษ์ ทักษะ
๓. นางฐิระประณี นาคทรัพย์ ทักษะ
๔. นางช่อม แยมงาม ประธานกรรมการ
๕. นางแม่นมาศ ขวลิต รองประธานกรรมการ
๖. คุณหญิงศรีนารถ สุริยะ กรรมการ
๗. นางสลวย โรจนสโรช กรรมการ
๘. นายแปลก สนธิรักษ์ กรรมการ
๙. นายจำลอง วุฒิจันทร์ กรรมการ
๑๐. นางเรืองไกร กุศลาลัย กรรมการ
๑๑. นางสุนัน อมรวิวัฒน์ กรรมการ
๑๒. นางเกหงา พานิช กรรมการ
๑๓. นางสาวบุญเจือ องค์กรประดิษฐ์ กรรมการ
๑๔. นางรัชต์ ศรีไพรวรรณ กรรมการ
๑๕. นายพนัส สุวรรณบุญย์ กรรมการ
๑๖. นายประสงค์ พวงคอกไม้ กรรมการ
๑๗. นายสมาน ขาติยานนท์ กรรมการ
๑๘. นายประจวบ รัตนภูมิ กรรมการและเลขานุการ
๑๙. นางประสพสุข นวลวิวัฒน์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๖

(นายบุญถิ่น อัตถากร)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๑๗

คำนำ

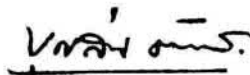
เนื่องในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๗ ซึ่งตรงกับวันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๗ นี้ คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติได้มีมติให้จัดพิมพ์หนังสือวันเด็กขึ้นเผยแพร่ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือขึ้นดำเนินการเช่นเดียวกับปีก่อน ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้และให้ความบันเทิงแก่เด็ก นอกจากนี้ยังจะได้นำรายได้จากการจำหน่ายหนังสือนี้ไปจัดเป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดทุน และสร้างถาวรวัตถุเพื่อประโยชน์แก่เด็กทั่วพระราชอาณาจักรด้วย

ในการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราโชวาท พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภา และพระฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ หาที่สุดมิได้

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ สำนึกในพระคุณของสมเด็จพระสังฆราชที่ได้ประทานพระโอวาท และขอขอบคุณผู้เขียนเรื่อง ผู้เขียนการ์ตูน และผู้มีส่วนช่วยเหลือในการพิมพ์หนังสือโดยทั่วกัน

คณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก ๒๕๑๗ ได้จัดหนังสือสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และผู้สนใจการอ่านทุกระดับ จึงได้รวบรวมเรื่องหลายประเภทลงตีพิมพ์ และหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านตามสมควร

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๗ ขอถือโอกาสนี้ส่งความรักและความปรารถนาดีมายังเด็กไทยทุกคน.

(นายบุญถิ่น อัตถากร)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ๒๕๑๗

สารบัญ

๑. พระบรมราชาธิราชในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช		
๒. พระโอวาทสมเด็จพระสังฆราช		
๓. พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัชรเทพรักษ์สุตา	หน้า	๘
๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์		
	หม่อมหลวงมนรัตน์ บุนนาค	หน้า ๑๐
๕. วันมหาวีปโยค - ศัพท์พระราชทาน	เรื่องอุไร กุศลสัย	หน้า ๑๖
๖. เจ้ากะชางคองขาว	เรื่องอุไร กุศลสัย	หน้า ๑๙
๗. นักคิดพิน	แปลก สนธิรักษ์	หน้า ๒๓
๘. แค้นคันทอง	เอื้อ สุนทรสนาน และ ช่อม บัญจพรวรค์	หน้า ๒๔
๙. พระราชาบัลลังเงิน	สลาย วิจารณ์โร	หน้า ๒๙
๑๐. สารคดีประวัติศาสตร์ไทย	คุณหญิงศรีนาค สุริยะ	หน้า ๓๒
๑๑. เลียด	ช่อม บัญจพรวรค์	หน้า ๓๖
๑๒. ควาเฮริ เอ็นจิรุ	วัชนี ศรีไพรวรรณ	หน้า ๔๑
๑๓. เรียงเก้ง เรียงอย่างไร	ประยูร จรรย์วณิช	หน้า ๔๙
๑๔. สิทธิของเด็กไทย	สุนน อมรวิวัฒน์ และ พนัส สุวรรณะบุญ	หน้า ๕๔
๑๕. ดาว	สมาน ซาเทียนนท์	หน้า ๕๗
๑๖. ทำให้ทำ นำให้คิด	ฐะปะนีย์ นาครทรรพ	หน้า ๕๙
๑๗. อ่านอย่างไร ใช้อย่างไร	บุญเจือ อองปะระกัษฐุ	หน้า ๖๓
๑๘. เกิดเป็นคน	เอื้อ สุนทรสนาน และ ช่อม บัญจพรวรค์	หน้า ๖๖
๑๙. กลอนกานทำงานสนุก	เกทลง พานิช	หน้า ๖๗

ในวัยเด็ก คนมีความว่องไวทางสมองสูง สามารถ
รับทราบและจดจำได้รวดเร็ว ถ้าพยายามเล่าเรียน
วิชาความรู้ พยายามสังเกตพิจารณาสิ่งต่าง ๆ พยายาม
ฝึกหัดตนให้มีเหตุผล มีระเบียบ มีความดี ก็จะติดเป็น
นิสัย และสามารถนำออกมาใช้ได้โดยถูกต้อง ช่วยให้
เกิดความสุข ความสำเร็จ และความรุ่งเรืองแก่ตนได้
อย่างแน่นอนในวันข้างหน้า.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2516

พระโอวาท

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประทานเนื่องในวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๑๗

คนที่มาเยี่ยมเรา นอกจากจะได้ตามทุกข์สุขความเป็นอยู่กันแล้ว ก็มักพูดถึงลูก
ผู้ที่มีลูกชายลูกสาวดี ก็พูดถึงลูกด้วยความภาคภูมิใจ และมักจะอวดถึงความสำเร็จ
ของลูก อวดถึงประกาศนียบัตร ปริญญาบัตร รู้สึกว่าลูกเป็นผู้บันดาลความสุขให้แก่ชีวิตของ
พ่อแม่ ถึงจะเหน็ดเหนื่อยสั่นเปลือง ก็ยินดีสละให้ลูก

ผู้ที่มีลูกไม่เอาถ่าน ก็บ่นเพื่อเสียอกเสียใจ บางรายถึงกับขอให้เราบันดาลให้ลูก
เขากลับตัวกลับใจ บางคนก็พาลูกมาให้อบรมสั่งสอน หรือให้เขียนหนังสือไปตักเตือน จิตใจ
ของพ่อแม่ที่มีลูกไม่ดี เหมือนอยู่ในกองไฟ

ผู้ที่มีลูกอยู่ในระดับกลาง คือ คับ้าง ข้างบ้าง ก็เป็นคนทั้งหัวเราะและร้องไห้
ลูกที่พ่อแม่อยากได้นั้น โดยทั่วๆ ไปก็คือ

- ลูกที่อ่านหนังสือง่าย
- ลูกที่ใช้จ้ำจูรักประมาณ
- ลูกที่ไม่เกียจคร้านในการศึกษา
- ลูกที่คบหาแต่เพื่อนที่ดี
- ลูกที่มีความเห็นใจพ่อแม่
- ลูกที่ไม่เอาแต่เที่ยวแต่เล่น
- ลูกที่เห็นค่าของการทำงาน

เด็กทุกคน รักพ่อรักแม่ รักตัวเอง จึงต้องสร้างความรักเพื่อพ่อแม่ด้วย.

สมเด็จพระสังฆราช

ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช

วัดพระเชตุพน ฯ

พระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ

เจ้าฟ้าสิริวัชรวิบูลย์

ปิตุเรศมารตรไฟกำเริบ
แสงประหลาดรู้กว่าใครไฟทศ
ท่าพสกมกล่อมเกลี้ยงเลื่องลือมา
บุตรธิดาควรจะรำลึกคุณ
เมื่อท่าพเฒ่าแก่ร่ำรอน้ำทรวงอด
เพราะท่าพเลื่องเรารอดทั้งน้ำหนุน
ทรงลaksanaเป็นพลีปลื้มปลุก
จะหาใครการุญเท่าไม่มี

ทำพรักใคร่ในนครสทสาคร
ให้โอกาสศึกษามักกัคคิรี
เมื่อลกรักสนสจลคเณรมนริค
กวนอาริสกแสนทั้งห้วงโย
ณณคณทาทพพมมากลนเหลือ
ลูกทเชื้อทาทพจิตจิตแจ่มใส
ทาทเมตทาเรามาจนเจริญวัน
ได้อาตัมทาทพสทุกททา

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

หม่อมหลวงมนีรัตน์ ขุนนาค....

เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ฯ พระราชธิดาพระองค์เล็กของพระบาท-
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรง
มีพระชนมายุครบ ๑๖ พรรษา ทรงศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ แผนก
วิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนจิตรลดา

ทุกกระหม่อมฟ้าหญิงเล็ก โปรดวิชาคำนวณและวิทยาศาสตร์มาก
ส่วนภาษาอังกฤษนั้นทรงทำคะแนนได้ท็อปเสมอ ถึงจะไม่โปรดวิชาหลัก
ภาษาไทยนัก แต่ก็โปรดกาพย์กลอนของไทย ทรงนิพนธ์ได้ดีและรวดเร็ว
ด้วย เคยมีผู้ขอประทานส่งไปให้สถานวิทยุอ่านหลายครั้งโดยที่ไม่บอกนาม
ผู้แต่ง

นักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์ของชั้น ม.ศ. ๔ มี ๑๐ คน ล้วนแต่
เป็นผู้สอบได้คะแนนดี ๆ กันทั้งนั้น เหมือนจะแข่งขันกันอยู่เสมอ แต่ทุก
กระหม่อมต้องทรงขาดเรียนถึงปีละ ๒ ครั้ง ตอนตามเสด็จ ฯ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงแปรพระราชฐานไปประทับ

ทางภาคเหนือและภาคใต้ เพื่อทรงเยี่ยมเยียนราษฎรภาคนั้น ๆ อย่างใกล้ชิด
ครั้งละนานราว ๑ เดือน ทูลกระหม่อมต้องทรงเรียนพิเศษและทำพระทัย
ได้ในเรื่องผลการสอบว่าจะออกมาเป็นอย่างไร แต่ก็เป็นที่น่ายินดี ทั้งที่ต้อง
ทรงมีพระภารกิจเกินพระชนมายุ การเรียนของทูลกระหม่อมก็ไม่ตกต่ำเลย

ทูลกระหม่อมหญิงเล็กทรงฝึกฝนการเล่นเปียโนมาหลายปีแล้ว ต้อง
ทรงซ้อมอยู่เสมอ จึงไม่ทรงมีเวลาเล่นกีฬาเหมือนทูลกระหม่อมหญิงน้อย
ซึ่งโปรดแข่งขันกีฬาในโรงเรียน ได้ทรงเป็นประธานสโมสรควายยังทรงศึกษา
อยู่ใน ร.ร. จิตรลดา พอเสด็จไปเข้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ทูล
กระหม่อมเล็กทรงได้รับเลือกด้วยคะแนนโหวตให้ทรงเป็นหัวหน้าสโมสรเทน
นิสสมเด็จพระเชษฐาธิราช

โรงเรียนจิตรลดา แบ่งนักเรียนทั้งหมดราว ๆ ๒๐๐ คน เป็น ๔ กลุ่ม
โดยการจับสลาก แยกเป็น ๔ สี มี สีสชมพู เขียว แดง ม่วง ทูลกระหม่อม
เล็กทรงจับได้อยู่ในกลุ่มสีชมพู จึงได้รับโหวตเป็นหัวหน้าสโมสร นอกนั้น
นักเรียน ม.ศ. ๕ ได้เป็นหัวหน้าสีทั้ง ๓ กลุ่ม แม้จะไม่ทรงสันทัดในการ
กีฬาของโรงเรียนก็ทรงเชียร์นักกีฬาสโมสรเต็มที่ และใช้เวลาตอนเย็นเมื่อ
เลิกเรียนแล้วตามเสด็จสมเด็จพระชนกนาถและพระชนนี ทรงวิ่งรอบศาลา
ดุสิตาลัย ๗ รอบ โดยไม่หยุดเลย ระยะเวลาทางประมาณเกือบ ๒ กิโลเมตร

ก่อนหน้านั้น ทูลกระหม่อมโปรดว่ายน้ำทะเลมาก ต่อมาเปลี่ยนทรง
Scooter ในทะเลทุกเช้า ระหว่างประทับที่วังไกลกังวล หัวหิน ปัจจุบัน

ทูลกระหม่อมทรงสนพระทัยในวิชาการเดินเรือของทหารเรือ ทรงศึกษา
ตลอดเวลาที่ประทับ ณ พระตำหนักติดทะเล เช่น ที่หัวหิน และนราธิวาส
เมื่อเสด็จกลับกรุงเทพ ฯ แล้ว ทางเรือซึ่งมีผู้บังคับการเรือ และนายทหาร
ได้ถวายเครื่องใช้ต่าง ๆ ในวิชาการเดินเรือแก่ทูลกระหม่อม และยังถวาย
การบ้านให้ทรงทำติดต่อกันตลอดเวลาอีกด้วย

ทูลกระหม่อมทรงเขียนเรียงความภาษาอังกฤษได้ดีมาก โดยเฉพาะ
เรื่องที่ครูเลือกให้เขียนเกี่ยวกับการผจญภัยอันน่าตื่นเต้น ทรงแต่งเรื่อง
พระองค์เองเป็นผู้บังคับการเรือ ได้รับคำสั่งให้ออกปฏิบัติหน้าที่และไป
ประจัญเรือดำน้ำคู่รบกับข้าศึก ฯลฯ ทรงใช้ศัพท์ยาก ๆ และสำนวนที่เหมาะสม
แก่ท้องเรื่องได้ดี

วิชาวิทยาศาสตร์นั้น ทรงตั้งพระทัยเรียนทั้งฟิสิกส์และเคมี เพื่อใช้
ทำการค้นคว้าทางด้านนี้ในอนาคต โปรดการปฏิบัติงานทำแผนเทียมของ
สมเด็จพระชนกนาถ จึงทรงมุ่งหวังจะสำเร็จการศึกษา และทรงทำงานให้
เป็นประโยชน์ในทำนองนี้บ้าง

ทูลกระหม่อมทรงเป็นเหรียญชัยของ ร.ร. จิตรลดา ซึ่งมีการเงินอยู่
๒ ประเภท ประเภทแรกเป็นเงินที่ผู้ปกครองทูลเกล้า ฯ ถวายสมทบทุน ซึ่ง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานเพื่อการศึกษาของ ร.ร. คือ
ใช้ในการซื้อหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม เช่น ซื้อเครื่องฉายหนัง เงินอีก
ประเภทหนึ่งเป็นเงินค่ากิจกรรมของนักเรียนซึ่งบริจาคคนละ ๒๐๐ บาททั้งป

เมื่อมีการพานักเรียนไปดูภาพยนตร์และละคร ฯลฯ ที่ไหน เช่นภาพยนตร์ ละครเรื่องพระนเรศวรมหาราช ก็ใช้เงินงบนั้ ไม่เก็บจากนักเรียนอีก เวลา มีงานเลี้ยง เช่นการเลี้ยงแสดงความยินดีถวายทุลกระหม่อมหญิงสิรินธร ฯ ที่ ทรงสอบได้ที่ ๑ ของประเทศ แผนกศิลปะ และแสดงความยินดีต่อนักเรียน อื่นๆ ที่เรียนดีทำชื่อเสียงให้โรงเรียน คือมีการเลี้ยงอาหารว่างทั้งโรงเรียน ครู อาจารย์ ต่างก็ออกเงินค่าอาหารเหมือนนักเรียน ซึ่งออกอยู่แล้วในเงิน ค่ากิจกรรมทั้งปี

ทุลกระหม่อมทรงมีหน้าที่ทำบัญชีใช้จ่ายของโรงเรียน ตำแหน่ง เสร็จญ์นี้ทรงได้รับเลือกแล้ว ทุลกระหม่อมก็ทรงเลือกผู้ช่วยเอง ระหว่าง ประทับที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส ได้ทรงมีจดหมาย ให้ผู้ช่วยส่งรายการค่าใช้จ่ายไปถวายที่ปักษ์ใต้ ทุลกระหม่อมทรงมีน้ำพระทัย ตีต่อพระสหาย ทุกคราวที่เสด็จกลับจากประทับแรมต่างจังหวัด ทรงมีของ ผักพระสหายร่วมห้องเสมอ เช่นเสด็จกลับจากหัวหิน ทรงมีสับปะรดผัก คนละผล (ทรงซื้อจากไร่สับปะรดที่สมเด็จพระชนนีพระราชทานให้ชาวไร่ ยากจนจากเขาเต่าทำ) และเสด็จกลับจากนราธิวาส ทรงมีแอปเปิ้ลผักคนละ ๒ ผล ระหว่างที่ประทับก็ทรงมีลายพระหัตถ์เล่าเรื่องราวต่างๆ ให้พระสหาย ร่วมชั้นทราบทุกคราว

ทุลกระหม่อมหญิงเล็กโปรดคนตรีทั่วไป ไม่โปรดแต่ชนิดที่มีเสียง ดังเกินไปเท่านั้น ทรงขอไทยพร้อมทุลกระหม่อมหญิงน้อยได้ ที่ต้องทรง

มากเป็นพิเศษก็คือเปียโน ขณะนี้ทรงซ้อมหนักมาก เพราะสมเด็จพระชนนี
ทรงจัดพระราชทานให้พระราชธิดาทรงแสดงคอนเสิร์ตบัวงดุริยางค์กองทัพ
เรือในเดือนพฤศจิกายน เพื่อหาเงินให้มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ใน
พระบรมราชานุอุปถัมภ์ ครั้นนี้จะเป็นการแสดงคอนเสิร์ตครั้งแรก ก่อนหน้านั้น
ทูลกระหม่อมเคยทรงแสดงเปียโนเดี่ยวเพื่อสาธารณกุศลให้สภากาชาดไทยถึง
๒ ครั้ง ทรงแสดงถวายในพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในวาระรับเสด็จ
สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธ ที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักร และแสดงใน
งานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำแก่ราชอาคันตุกะประธานาธิบดีแห่งอินเดีย และ
ให้ภริยาทูตต่างๆ ที่ช่วยงานกาชาด ฯลฯ ณ ศาลาศิวีตาลัย

ทูลกระหม่อมทรงมีพระอาจารย์ทางเปียโนเปลี่ยนอยู่เสมอ ตามความ
สะดวก และเหมาะสม มีทั้งสุภาพสตรีไทยที่มีชื่อเสียง และสุภาพสตรี
ต่างประเทศ ปัจจุบันทรงได้ภริยาเลขานุการสถานทูตรัสเซียเป็นผู้คุมสอน
ซึ่งมาสอนอาทิตย์ละ ๒ ครั้ง นอกนั้นทรงซ้อมเองทุกวัน บางวันที่ว่าง
ทรงซ้อมนานทั้งเช้าและบ่ายถึงวันละ ๕ - ๖ ชั่วโมง เมื่อเสร็จการแสดงให้
มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนแล้ว คณะกรรมการหาทุนสร้างตึก ๘๔ ปี
ให้ศิริราช ก็ได้ขอพระราชทานจึ่งทูลกระหม่อมให้ทรงช่วยในการจัดงาน
หาทุนในฐานะที่ทรงเคยประจวบรับการผ่าตัดประทับที่ศิริราชระยะหนึ่ง

การแสดงคอนเสิร์ตของทูลกระหม่อมในปลายเดือนพฤศจิกายน จัด
ไว้ ๒ ภาค ดังนี้

ครึ่งเวลาแรก ทรงเล่น

The Flight of the Bumble-bee ของ Rimsky Korsakov

Prélude in C[#] minor op. 3 No. 2 - Rachmaninoff

Valse in C[#] minor op. 64 No. 2 - Chopin

Polonaise in A major (Militaire) op. 40 No. 1 - Chopin

พักครึ่งเวลา

ครึ่งเวลาหลัง

Concerto in D major op. 21 - Haydn

รวมเวลาทรงทั้งหมดประมาณ เกือบ ๑ ชั่วโมง

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนสมเด็จพระชนกนาถ พระราชชนนีหลายครั้งตลอดเวลา เป็นการแบ่งเบาพระราชภารกิจ ทั้งที่ทรงมีพระชนมายุในระหว่างที่ต้องทรงศึกษาอย่างหนักไปด้วย ทุกพระองค์ทรงตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบที่ทรงได้รับอบรมมาใหม่ต่อประเทศชาติอยู่เสมอ.

วันมหาวิปโยค

ที่พสกนิกรชาวไทยมี 14 ตุลาคม 2516

เรื่องอุไร กุศลาลัย....

วิปโยค หมายความว่า ความพลัดพรากจากกัน ความกระจัดกระจายจากกัน หรือ การจากกันไป เมื่อเดิม **มหา** ที่แปลว่า **ยิ่งใหญ่** หรือ **มาก** ลงไปข้างหน้าศัพท์นี้เป็น **มหาวิปโยค** จึงยิ่งเพิ่มความใหญ่และความรุนแรงให้มีมากยิ่งขึ้นเป็นอีกหลายๆเท่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของพสกนิกรชาวไทย ได้ทรงเริ่มใช้ศัพท์นี้เป็นครั้งแรกทางสื่อสารมวลชน (โดยเฉพาะทางวิทยุและโทรทัศน์) เมื่อค่ำวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ เวลา ๑๙.๑๕ นาฬิกา

กระแสรบราชดำรัสแก่ปวงชนชาวไทยในค่ำวันนั้น เริ่มต้นว่า “วันนี้เป็นวัน **มหาวิปโยค** ที่เศร้าสลดอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ของชาติไทย...” เฉพาะคำว่า “มหาวิปโยค” รู้สึกว่าช่างเป็นศัพท์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราได้ทรงริเริ่มใช้ให้เข้ากับเสียง เข้ากับหูของพสกนิกรชาวไทยได้อย่างวิเศษยิ่ง พอพระองค์ท่านทรงเริ่มใช้ ท่านนายกรัฐมนตรี และ

คนอื่น ๆ ก็ตามเสด็จ จนกระทั่งบดน^๕ใช้กันทั่วบ้านทั่วเมือง และเป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนดี

เขียนมาถึงตรงนั้นแล้ว ก็ใครจะเล่าแถลงให้ท่านทั้งหลายได้ทราบไว้เสียด้วยว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราน^๕ ท่านทรงสนพระทัยในเรื่องการใช้ภาษามาก เท่าที่ข้าพเจ้าได้ทราบชัดก็คือว่า เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ (๑๑ ปีมาแล้ว) พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินอย่างไม่เป็นทางการไปยังตึกอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อพระราชทานกระแสพระราชดำริในที่ประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์นั้น ได้มีพระราชดำรัสว่า “... ปัญหาเฉพาะในทางรักษาภาษาน^๕มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งให้รักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยค ปัญหาที่สามก็คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีคำบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...”

ขอเรียนความจริงอย่างหนึ่งว่า กระแสพระราชดำรัสเมื่อ ๑๑ ปีมาแล้วนั้น เป็นที่ซาบซึ้งแก่พวกเราชาวไทยอยู่มีรู้อยู่ ครั้นพอมายุ่งย่นคำว่า “มหาวិโยค” นี้เข้าอีก รู้สึกว่า กระทบหู กระทบจิต และสะเทือนใจเหลือเกิน ความจริงเราเคยได้ยินคำว่า “วิโยค” กันมาแล้ว เช่น แม่น้ำวิโยค หรือ วิโยคโคกสลตระตตทรวง ฯลฯ แต่เราก็ยังไม่เคยเห็นใคร

สามารถใช้ศัพท์วิเศษณ์ เช่น **วันมหาวิปโยค** ได้อย่างเหมาะสมกับความ
หมาย ทั้งเสียงและท่วงศัพท์อย่างเช่นที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา
ใช้เลย

ในครั้งกระโน้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานข้อ
สังเกตไว้ว่า “พอมีสักเกตอย่างหนึ่งว่า ภาษาไทย หรือ ภาษาทั้งหลาย
ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นภาษาที่มีชีวิต เป็นภาษาที่ประชาชนใช้ ย่อม
ต้องมีการเปลี่ยนแปลงในความหมาย...” คงจะเป็นด้วยเหตุนี้เองกระมัง
เราชาวไทยจึงมีเหตุผลอย่างเต็มทีทุกประการ ที่จะโดยเสด็จการใช้ศัพท์ใหม่
“วันมหาวิปโยค” ของพระองค์ท่าน แม้ในวันเด็กประจำปี พุทธศักราช
๒๕๑๗ นี้ ซึ่งก็หลังจากวันสิ้นศก ๒๕๑๖ เพียงไม่นาน แต่ศัพท์นี้จะ
เป็นที่จดจำกันได้แม่นยำว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระคุณอัน
ประเสริฐของชาวเรา ทรงริเริ่มใช้ เมื่อก่อนวันเด็ก ปีพุทธศักราช ๒๕๑๗.

๒๑๙

เจ้ากระยาง

ดอขาว

. เรื่องอุไร กุศลาลัย

เพื่อน ๆ เคยเรียนรู้เรื่องรามเกียรติ์กันมาบ้างแล้วนะคะ เรื่องที่จะเล่าต่อไป^{นี้} ก็มาจากเรื่องรามเกียรติ์เหมือนกัน ใครรู้อย่างไร ว่าทำไมนกกระยางที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้จึงมีคอยาวยืดยาวผิดปกติกัน ? ไม่ทราบหรือคะ ? ถ้าเช่นนั้นอยากทราบไหมคะ ? ถ้าอยากทราบก็เร็วเข้ามาสิคะ มาฟังนิทานกันพร้อมแล้วนะคะ . . .

ระหว่างที่พี่น้องสองกษัตริย์ พระรามและพระลักษมณ์กำลังทุเรศสัตวอยู่ในป่า เพราะต้องออกตามหานางสีดา ที่ทศกัณฐ์มันลักเอาไปนั้น วันหนึ่ง สองศรีพี่น้อง ก็ได้มาถึงยังบึงใหญ่แห่งหนึ่ง ที่ขอบบึงนั้นมีนกกระยางตัวหนึ่ง กำลังยืนจ้องคอยจิกปลากินเป็นอาหาร เมื่อพี่น้องทั้งสองทอดพระเนตรเห็นเข้า จึงรีบสาวพระบาทเข้าไปใกล้ ๆ พลางก็ตรัสถามว่า

“นี่แน่ ท่านนกกระยาง ท่านยืนอยู่แถวนี้^{นี้}ได้เห็นเจ้าหญิงสีดาเดินผ่านมาบ้างหรือเปล่า ? ”

แต่เจ้านกกระยางมันเป็นสัตว์ที่หยาบช้า แม้มันจะมองดูสวยสะอาด และหมดจดสักเพียงไรก็ตาม แต่มันก็ไม่รู้จักมีกิริยามารยาท ทั้งก็ไม่เห็นใจ ไม่เห็นในความทุกข์ของผู้อื่นด้วย มันแกล้งทำเป็นไม่ได้ยินเสียอย่างนั้นแหละ ข้างนัยน์ตาของมันก็ยังงยิบงยิบงจ้องคอยแต่จะจับปลาอยู่ตามเดิมท่าเดียว

พระรามผู้เชษฐาทอดพระเนตรเห็นดังนั้น จึงออกพระโอษฐ์ตรัสถามขึ้นด้วยความร้อนพระทัยอีกว่า “นี่แน่ะ ท่านนกกระยางผู้สง่างาม! ขอท่านจงได้โปรดเห็นใจเราด้วยเถิด ภักวดีสิดาชายาของรักของเรานี้ เธอได้หายสาบสูญไปหลายเพลมาแล้ว เราเองกับน้องชายที่รักของเราผู้นี้ ชื่อว่า ลัก্ষมณ์ ได้พยายามติดตามหาเธอมาตลอดเวลา แต่จะหาสักเท่าไร ๆ ก็มิได้พบบพบ แม้แต่ร่องรอยของเธอสักน้อยนิด เราก็มิได้เห็น จนผ้าเท้าของเราทั้งสองนระบมถึงกับแตกเยาะ โลหิตไหลแล้วก็ไหลอีก ปากของเรานหรือก็แห้งผาก ท้องของเรานก็แสนจะหิว ไหนหัวใจของเรานอีกเล่า! ก็แทบว่าจะแตกออกเป็นเสี่ยง ๆ อยู่แล้ว ชายาของเราคนนั้น เรารักเธอปานแก้วตาของเราเองทีเดียว ถ้าหากว่าเราตามหาเธอไม่พบ ชีวิตของเรานก็คงจะต้องสลายลงครวณเป็นแน่แท้ ขอท่านผู้ทรงไว้ซึ่งความขาวสะอาดหมดจดและความสง่างาม ได้โปรดบอกเราด้วยเถิดว่า ท่านเห็นเธอเดินผ่านมาจากทางนั้นบ้างหรือไม่?”

“เอ๊ะ!” เจ้านกกระยางทวาดแหวขึ้นด้วยความไม่พอใจ เสรีจแล้ว ก็พูดด้วยเสียงสละสลวย ๆ ว่า “นี่จะมากวนอะไรฉันกันนักหนานะ? ก็ภักวดี

สีตาอะไรของนายนั้น รูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ใครเขาจะไปตรัสรู้ได้เล่า ? และถึงจะรู้จักเกิด ! มันเรื่องราวอะไรของฉันทัวเล่าที่จะต้องไปรู้ว่า เขาจะอยู่ หรือเขาจะไปทางไหน ? แล้วก็... ว่ากันว่าเถอะ ถึงแม้ว่าจะรู้ ฉันทก็จะต้อง ไปเสนอหน้ารายงานนายทำไม ? นายมาเกี่ยวข้องกับอะไรกับฉันทหรือ ? ... ไป ! ออกไปเสียให้พ้นจากที่นี่ !! อย่ามายุ่งกับฉันทเป็นอันขาดเชียวหนา ! โธ่เอ๊ย ! คนกำลังจะจับปลากินให้สบายใจสักหน่อยก็มาตามคืออยู่ได้ ! ”

ว่าแล้วเจ้านกกระยางก็หันหน้าไปคอยจับจ้องคุปลาต่อไป

เมื่อได้ฟังคำพูดอันแสนจะยียวนกวนประสาทเช่นนั้น ก็สุดที่ พระลักษมณ์ผู้อนุชาจะหักห้ามความโกรธไว้ได้ เธอจึงตวาดออกไปด้วย

สุรเสียงอันก้องกังวานว่า

“ โอเจ้ากระยางโอหัง ! ทูรี ! พระเชษฐาของเรา กำลังได้รับความ วิปโยคโศกเศร้า แต่แล้วเจ้าก็มาเที่ยวใช้วาทะเชือดเฉือนท่านเช่นนั้นละ สมควร อยู่รึ ? ทั้งท่วงทีทงวาทะเจ้านั้นแหละ เราดูว่าเจ้ามันออกจะวางโตเกินเงาหัว ของเจ้าไปเสียแล้ว มานี่เนาะ ! เราจะต้องสั่งสอนให้เจ้าได้รู้อะไรเสียบ้าง !! ”

ตรัสยังไม่ทันจะขาดโอษฐ์ พระลักษมณ์ผู้อนุชาก็กระโดดเข้าจับ เจ้านกกระยางไว้ หัตถ์หนึ่งคว้าเอาหัว อีกหัตถ์หนึ่งคว้าเอาลำตัว และใน จับพลันพระองค์ก็ทรงตั้ง ตั้งหัวออกจากลำตัว ตั้ง ตั้งจนกระทั่ง เจ้านกกระยางต้องร้องขอความกรุณาเสียงโหยหวน ...

พระรามรู้สึกความเมตตาปรานีท่วมท้นขึ้นมาในพระทัย จึงออก
พระโอษฐ์ตรัสห้ามไว้... แต่ก็ช้าเกินการไปเสียแล้ว... เพราะพอพระลักษมณ์
ทรงวางหัตถ์ปล่อยตัวเจ้านกกระยางลงกับพื้นดิน ก็ปรากฏว่า คอของเจ้า
นกกระยางนั้นยืดออกมาจากร่างหรือลำตัวตั้งยาว... ยาว.... จนสุดท้ายที่จะกลับ
คืนเข้าที่ได้อันเต็มเสียแล้ว...

ครั้นแล้วพระรามกับพระลักษมณ์ สองศรีพี่น้องก็เสด็จออก
สัญจรตามหาเจ้าหญิงสีดาต่อไป ปล่อยให้เจ้านกกระยางปากเสียต้องยืน
ปลงสังขารอันน่าทุเรศของตนเองอยู่ด้วยความเศร้าหมอง ว่าเหวและ
เดียวดาย....

ด้วยเหตุทั้งนั้นแหละ เพื่อน ๆ ทั่วทุก นัยต่งแต่นั้นเป็นต้นมา คอของ
นกกระยางจึงดูยาวผิดปกติรูปร่างอย่างที่พวกเราเห็นกันอยู่ในทุกวันนี้ อนิจจา
เจ้านกกระยาง... เจ้านกกระยางคอยาว!

● ● ● ●

เราจัด	คิดดูเล่า	เขาก็จใจ
รักกันไว้	ดีกว่ายัง	ระวังการ
		อิสรญาณภาษิต

นักตีตพิน

แปลก สนธิรักษ์.

ณ เมืองหนึ่งมีผู้ชำนาญการตีตพินคนหนึ่งชื่อ กุตติละ เขาไม่มีภรรยา ได้หาเลี้ยงบิดามารดาซึ่งตาบอดด้วยอาชีพการตีตพิน เขาตีตพินเก่งจนเลื่องลือไปถึงเมืองอื่น ๆ ต่อมาเขาได้ถวายตัวเข้ารับราชการ

มีนักตีตพินอีกคนหนึ่งชื่อมุสละ อยู่อีกเมืองหนึ่ง เขาตีตพินได้แต่ไม่เก่งนัก ไปตีตพินที่ไหนก็มีคนพากันพูดว่าสู้กุตติละไม่ได้ มุสละจึงสอบถามถึงที่อยู่ของกุตติละ จนรู้ว่ากุตติละอยู่อีกเมืองหนึ่ง จึงเดินทางไปหา กุตติละถึงบ้าน เมื่อเข้าไปถึงบ้าน วันนั้นกุตติละไม่อยู่ อยู่แต่มารดาบิดา มุสละเห็นพินวางอยู่จึงเอามาตี ตา มารดาบิดาของกุตติละตาบอดไม่เห็นมุสละได้ยินเสียงพินก็เห็นว่าหนักัดพิน จึงเกาะพื้นไต่หนุ มุสละวางพินเข้าไปหา มารดาบิดาของกุตติละ บอกว่าตนมาจากเมืองหนึ่ง ประสงค์จะมาขอเรียนวิชาตีตพินกับกุตติละ ซึ่งเขาได้ยินชื่อเสียงว่าตีตพินเก่ง

มารดาบิดาของกุตติละก็บอกว่า “ยินดีจะบอกกับลูกชายให้ แต่ตอนนั้นกุตติละไม่อยู่”

มุสลิสรออยู่จนคุตติละกลับมาจึงเข้าไปหา บอกเหตุที่ตนมา คุตติละมองดูก็รู้ว่า เจ้าคนนั้นไม่ซื่อนัก จึงบอกแต่ไม่ยอมสอนให้

มุสลิศจึงเข้าไปหามารดาบิดาของคุตติละ ลูกหลานที่ทะเลาะแล้วอ่อนวอน ขอช่วยพูดให้คุตติละสอนวิชาติดพันให้แก่ตน มารดาบิดาสงสารจึงช่วยพูดให้ คุตติละเป็นคนไม่ซัดใจมารดาบิดา จึงรับสอนให้โดยมิได้ปิดบังวิชา จนมุสลิระตีตพินได้เก่งเท่า ๆ กับตน

มุสลิระคิดว่าตนได้เรียนวิชาติดพันสำเร็จแล้ว อยากจะเข้ารับราชการ บ้าง มุสลิระจึงบอกกับคุตติละว่า “ท่านอาจารย์ครับ ผมอยากรับราชการ”

คุตติละบอกว่า “ดีแล้ว เราจะไปกราบทูลพระราชาก่อน” แล้ว เขาก็ไปเฝ้าพระราชากราบทูลว่า “ขอเดชะ มุสลิระศิษย์ของข้าพระพุทธเจ้า คนหนึ่ง ได้เรียนวิชาติดพันกับข้าพระพุทธเจ้าจนสำเร็จ ประสงค์จะสมัครเข้ารับราชการสนองพระบาทยุคล ขอพระองค์ทรงพิจารณาเบี่ยงหวัดให้เขา เกิดพระเจ้าข้า”

พระราชาตรัสว่า “จ่ายให้เขาครึ่งหนึ่งของท่านก็แล้วกัน”

คุตติละกลับมาบอกกับมุสลิระว่า “พระราชาทรงพระกรุณารับท่านแล้ว และทรงพระราชทานเบี่ยงหวัดให้ครึ่งหนึ่งของข้าพเจ้า”

มุสลิระไม่พอใจพูดว่า “ถ้าข้าพเจ้าได้รับเท่ากับท่านจึงจะรับราชการ เมื่อไม่ได้เท่ากับท่านก็ไม่ขอรับ”

คุตติละถามว่า “เพราะอะไร”

มุสลิละตอบว่า “เพราะข้าพเจ้ารู้วิชาดีดัดฟันเท่ากับท่าน ข้าพเจ้าก็ควรได้รับ^๕เบี้ยหวัดเท่าท่าน” กุตติละรับว่าจะไปกราบทูลพระราชาให้ทรงทราบ ครั้นถึงเวลาเฝ้า กุตติละจึงกราบทูลพระราชาถึงเรื่องเบี้ยหวัดของมุสลิละ

พระราชารั้วว่า “ถ้ามุสลิละของท่านแสดงศิลปการดัดฟันได้ดีเท่ากับท่าน ก็จะให้^๕เบี้ยหวัดเท่าท่าน”

กุตติละจึงนำพระราชดำรัส^๕นั้นมาบอกแก่มุสลิละ มุสลิละตกลงที่จะแสดงแข่งกับกุตติละ การแสดงกำหนด ๗ วันข้างหน้า

ชาวที่มุสลิละกับกุตติละจะแสดงการดัดฟันแข่งกัน ก็แพร่สพัดไปในที่ต่าง ๆ ประชาชนสนใจในการแข่งขันระหว่างศิษย์กับอาจารย์^๕ครั้งนั้นมาก สถานที่แสดงกำหนดที่ประตูพระราชวัง

กุตติละเกิดอึดอัดใจขึ้นมาว่า “เราได้บอกศิลปการดัดฟันให้แก่มุสลิละจนหมดสิ้น ความรู้มุสลิละกับเราพอกัน เราจะเสียเชิงมุสลิละก็ตรงที่เราแก่แล้ว มุสลิละยังหนุ่มอยู่ การแข่งขัน^๕ครั้งนั้นถ้าเราชนะก็ไม่แปลกอะไร เพราะเราเป็นอาจารย์ ถ้ามุสลิละชนะเราก็จะขายหน้า ชื่อเสียงเราก็จะหมดไป ถ้ากระไรเราหนีเข้าป่าดีกว่า ชนะหรือแพ้เราไม่ต้องการ^๕ทั้งนั้น” กุตติละจึงเดินทางมุ่งเข้าป่า แต่เกิดกลัวตายขึ้นมาก็กลับ ครั้นกลับก็เกิดกลัวความอาย^๕ขึ้นมา จึงเข้าป่าอีก ไป ๆ มา ๆ อยู่อย่างนั้นจนล่วงไป ๖ วัน ตัดสินใจไม่ถูก ในวันที่ ๖ ก็เข้าป่าอีก

ท้าวสักกะทราบความทุกข์ของคุตติละ จึงเสด็จลงมาแสดงกายให้
ปรากฏแก่คุตติละ ตรัสว่า “เราก็คือท้าวสักกะทราบความทุกข์ของท่านหมด
แล้ว เอาเถิดเราจะช่วยท่าน ท่านต้องชนะในการแข่งขันคราวนี้แน่” แล้ว
ท้าวสักกะ ก็บอกวิธีตีตีพินที่จะนำชัยชนะมาให้ และประทานบ่วงให้คุตติละ
๓ บ่วง บอกวิธีใช้บ่วงให้ด้วย ท้าวสักกะให้คุตติละหายอึดอัดใจแล้วก็กลับ
และบอกไว้ว่า ในวันแข่งขันจะมาดูด้วย

คุตติละกลับบ้านชำระร่างกายบริโภคอาหาร หลับสบายในคืนนั้น
รุ่งเช้าเป็นวันแข่งขัน จึงถือพินคู่ใจไปที่โรงแข่งขันหน้าประตูพระราชวัง
ชั้นนั่งที่จัดไว้สำหรับตน เสียงประชาชนให้ร้องต้อนรับดังมี ฝ่ายมุสลิสะก็ขึ้น
นั่งที่ของตน ทั้งสองเริ่มแข่งขัน ในชั้นแรก ๆ ก็เสมอกันไม่มีใครเหนือกว่า
ใคร มหาชนพากันให้ร้องแสดงความยินดีในการบรรเลงของนักตีตีพิน
ทั้งสอง

ขณะนั้นท้าวสักกะสถิตอยู่บนอากาศ แสดงให้คุตติละเห็นเพียงคน
เดียว ได้บอกให้คุตติละได้ยินเพียงคนเดียวว่า “เด็ดสายพิน ๑ สาย”
คุตติละก็เด็ดสายพินสายที่หนึ่งออก เสียงยังดังออกจากเงื่อนที่ขวด

ฝ่ายมุสลิสะชักเอะใจว่า “เอ วิชาเด็ดสายพินออกแล้วยังมีเสียงอยู่
ได้^๕ อาจารย์ไม่ได้สอน” แต่ก็เสียงเด็ดออกสายหนึ่ง แต่ไม่มีเสียง คุตติละ
เด็ดสายที่ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ออกหมดเหลือแต่พินเปล่า ๆ เสียงก็ยังดังตลอดทั่ว
พระนคร เสียงให้ร้องของคนดูสนั่นไปทั่วบริเวณ คุตติละโยนห่วงที่หนึ่ง

ขึ้นไปบนอากาศ มีนางอัปสร ๓๐๐ คนลงมาพ้อนรำ โยนห่วงที่สอง ที่สาม
ขึ้นไป ก็มีนางอัปสร ๕๐๐ คนลงมาพ้อนรำ ขณะนั้นมุสลิละหน้าชิดเขียว
ขยับจะลุกหนี พระราชาซึ่งประทับทอดพระเนตรอยู่ ณ ที่นั้น โกลงพระเคียร
(อังกิตสัญญา) เป็นสัญญาณแก่มหาชน

มหาชนก็ลุกฮือขึ้นชุมนุมสละว่า “อ้ายศิษย์คิตส์ครู ทำอวดดีดีเสมอ
ไม่รู้จักประมาณตน อย่าเอามันไว้เลย” แล้วก็พากันเข้าไปทุบตีกระทืบ
จนมุสลิละขาดใจตาย

อย่าทรงงกับผู้มีพระคุณ.

เป็นคนควรเลือกรู้

สมาคม

สองประการนิยม

กล่าวไว้

หนึ่งพาลหนึ่งอวดม

นักชราษณู

สองสิ่งจงให้

เลือกรู้สมาคม

โคลงโลกนิติ

Polero

แผ่นดินทอง

คำร้อง: หม่อมราชวงศ์ถนัด
เนื่อวัง กรมศิลปากร

งามไม้ดอกต่างสีชวนชม	รื่นอารมณ์เพลินใจ
กุหลาบพยอมหอมไกล	หงอนไก่ช่อนกลืนทานตะวัน
มะลิหอมฟุ้งจรู้น	บานชื่นรักเร่เหิน
จำปาจำปีมะลิวัลย์	พันธุ์ไม้นั้นงามสวยอยู่ด้วยดิน

แผ่นดินทอง ของไทย เนื่องไปด้วยทรัพย์สิน
ข้าวในนา ปลาในหนอง ทองในดิน
ใครรู้หากิน ไม่อดเอ๋ย.

พระเจ้า

กับ

กบเงิน

สลวย โรจนสโรช.

ครั้งหนึ่งมีพระราชอาคันตุกะหนึ่ง มีเมืองขึ้นอยู่ใต้การปกครองของ พระองค์สิบสองเมือง ถึงปีเมืองทั้งสิบสองจะต้องนำภาษีมาถวายพระองค์ เป็นเงินเหรียญห้าร้อยบาทถ้วนบริบูรณ์เต็มถุงเท่ากันทุกเมือง และทุกถุงมีชื่อ ของเจ้าเมืองที่ส่งมาผูกติดอยู่ ปรากฏว่า วันหนึ่งพระองค์กำลังชื่นชมกับ ภาษีสิบสองถุงที่เมืองทั้งสิบสองส่งมา มีชายผู้หนึ่งแต่งตัวเหมือนขอทานวิ่ง เข้ามาถวายบังคมที่พระบาทพระราชาแล้วทูลว่า

“ข้าแต่พระราชาผู้ทรงอำนาจประจักษ์ดวงอาทิตย์ พระองค์จะทรง ทราบหรือไม่พระเจ้าข้าว่า เจ้าเมืองของข้าพเจ้านั้นทุจริต เงินเหรียญในถุง มีน้ำหนักไม่ครบถ้วนตามพระบัญชา ”

“เจ้ารู้ได้อย่างไร ” รับสั่งถาม

“ข้าพเจ้าได้รับคำสั่งให้ดูเหรียญทุกเหรียญออกให้ได้ผ่องแผ้วเงินทุก เหรียญหนักเท่ากับหนึ่งเปี้ยพระเจ้าข้า ข้าพเจ้าทำด้วยมือตนเอง ”

“เจ้าเมืองของเจ้านั่นละ เป็นใคร”

“คือ....” ยังไม่ทันจะเอ่ยนามของเจ้าเมืองทุจริต ชายผู้นั้นก็ได้ล้มคว่ำลงแทบพระบาทของพระราชาและสิ้นใจตายไปในทันที เนื่องจากถูกขว้างด้วยมีดปลายแหลมตรงเบี่ยงหลังทะลุหัวใจ เป็นเหตุให้พระราชาไม่สามารถจะทรงทราบถึงนามของผู้ทุจริต

ถ้าพระราชามีเครื่องซึ่งที่สามารถจะชั่งได้เหมือนปัจจุบันที่มีอยู่ในท้องตลาดก็เป็นการง่าย แต่บังเอิญพระราชามีเครื่องซึ่งอยู่เครื่องเดียว และมีช่องสำหรับจะใส่เหรียญกลมพิเศษลงไป เหรียญกลมพิเศษนี้ทำด้วยทองแดง เรียกว่าเหรียญทองแดง เมื่อหยอดเหรียญทองแดงลงไป ตั้งจำนวนน้ำหนักเต็มที่จะชั่ง เครื่องชั่งจะชั่งได้ครั้งเดียว ถ้าน้ำหนักไม่ครบจะลดลงมาจากน้ำหนักจริงทีละขีด ขีดหนึ่งตรงกับน้ำหนัก ๑ เบี้ย และพระราชามีเหรียญทองแดงอยู่เหรียญเดียว จะชั่งได้ครั้งเดียวเท่านั้น

พระราชาทรงนั่งนึกอยู่ครู่หนึ่ง แล้วรับสั่งให้ผูกบายที่ถุงเป็นลำดับ คือถุงที่หนึ่ง ถุงที่สอง ถุงที่สาม ถุงที่สี่ ไปจนถึงถุงที่สิบสอง แล้วให้หยิบจากถุงที่หนึ่ง ๑ เหรียญ ถุงที่สอง ๒ เหรียญ ถุงที่สาม ๓ เหรียญ ถุงที่สี่ ๔ เหรียญ จนถึงถุงที่สิบสอง ๑๒ เหรียญ นำรวมกันมาชั่ง รวมกันแล้วจะมี ๗๘ เหรียญ น้ำหนักที่ถูกต้องจะต้องเต็มทีเท่ากับน้ำหนัก ๗๘ เหรียญ ถ้าเหรียญใดน้ำหนักลดไป ๑ เบี้ย เข็มชาน้ำหนักจะชาน้ำหนักลดลงไป ๑ ขีด

ถ้าปรากฏว่ามีเหรียญน้ำหนักลดไป ๒ เหรียญ เข็มจะชี้น้ำหนักลดไป ๒ ชีต
ถ้ามีเหรียญน้ำหนักลดไป ๓ เหรียญ เข็มจะชี้น้ำหนักลดไป ๓ ชีต ถ้ามี
เหรียญน้ำหนักลดไป ๑๒ เหรียญ เข็มจะชี้น้ำหนักลดไป ๑๒ ชีต เป็นต้น

เมื่อชั่งน้ำหนักแล้ว พระราชาก็ทรงทราบว่า ถูงที่เท่าไรมีเหรียญ
ที่มีน้ำหนักขาดไป และจะทรงทราบชื่อเจ้าเมืองทันที ในการชั่งครั้งนั้น
น้ำหนักลดไป ๖ ชีต อยากทราบว่าเจ้าเมืองที่ทุจริตเป็นเจ้าของถูงที่
เท่าไร

อย่า ลมอย่าละเชอ

ชาติไทย

อยู่ มั่นพระรัตนตรัย

ปกเกล้า

รก รากฝักฝังใน

กษัตริย์ศาสน์

โลก กบธรรมจำเฝ้า

ใฝ่รู้คู่กัน

ล้านวนเกล้า

สารคดี ประวัติศาสตร์ไทย

คุณหญิง ศรีนาถ สุริยะ...

๑. ตำแหน่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร

นับตั้งแต่การสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชพระองค์แรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๙ จนถึงปัจจุบันนี้ (พ.ศ. ๒๕๖๖) เป็นเวลาประมาณ ๘๘ ปี มีสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอได้ทรงดำรงตำแหน่งนี้รวมทั้งสิ้น ๓ พระองค์ คือ

๑. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชโอรสพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) และสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี (สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา) ได้ทรงรับพระราชทานสถาปนาเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ใน พ.ศ. ๒๔๒๙ พระชนม์ ๙ พรรษา ต่อมาประมาณ ๘ ปี ประชวรสวรรคต เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๗ มีพระชนม์เพียง ๑๗ พรรษา

๒. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชโอรสพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี) เมื่อทรงรับพระราชทานสถาปนาเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร

ใน พ.ศ. ๒๔๓๗ มีพระชนม์ ๑๔ พรรษา ขณะที่ยังทรงศึกษาที่ประเทศ
อังกฤษ ได้ทรงดำรงตำแหน่งอยู่ ๑๖ ปี จึงได้ครองราชสมบัติ ทรงพระนาม
ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓

๓. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยาม
มกุฎราชกุมาร พระราชโอรสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน
และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อรับพระราชทานสถาปนาให้
ทรงดำรงตำแหน่งพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อ พ.ศ.
๒๔๑๕ มีพระชนม์ ๒๑ พรรษา ตำแหน่งสยามมกุฎราชกุมาร^๕ ได้ว่างมา
เป็นเวลา ๖๒ ปี นับตั้งแต่วันสถาปนาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๗

๒. พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว มิได้ครองราชย์เป็นพระเจ้า
แผ่นดิน แต่เป็นพระมหากษัตริย์องค์เดียวของราชวงศ์จักรี ที่มีพระเกียรติ
และอำนาจเกือบเท่าเทียมกับพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งเป็นพระบรมเชษฐาธิราช
ของพระองค์ คือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ชาวต่างประเทศ
เรียกพระองค์ว่า พระเจ้าแผ่นดินองค์ที่สอง แต่คนไทยเรียกพระองค์ว่า
สมเด็จพระปิ่นเกล้าบ้าง วังหน้าบ้าง ซึ่งหมายถึงถึงพระองค์ของพระมหา
อุปราช หรือพระบรมราชวังของพระองค์ แล้วแต่ข้อความที่กล่าวถึง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระ-
ปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระราชโอรสพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
และสมเด็จพระศรีสุริเยนทร พระอัครมเหสี ในอดีตเคยมีพระเจ้าแผ่นดิน
และสมเด็จพระอนุชาธิราชปกครองบ้านเมืองร่วมกัน มีพระอำนาจทัดเทียม
กัน ก็คือ สมเด็จพระนเรศวร และสมเด็จพระเอกาทศรถ พระบาทสมเด็จพระ
พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผู้ที่มีพระปัญญาหลักแหลม ทรงศึกษาวิชาใดก็มักจะ
ทรงรอบรู้อย่างลึกซึ้ง เช่น เมื่อศึกษาเรื่องเครื่องจักรกล ก็มีความสามารถ
ถึงกับสร้างเรือกลไฟขึ้นเป็นลำแรกในประเทศไทย เมื่อทรงศึกษาวิชาทหาร
บกทหารเรือแบบยุโรป ก็สนพระทัยจนนำมาดัดแปลงแก้ไข ฝึกหัดทหารไทย
ตั้งกองทหารขึ้นอย่างจริงจัง และจ้างนายทหารอังกฤษมาเป็นครูฝึกหัด เมื่อ
ทรงศึกษาเรื่องปืนใหญ่และอาวุธสมัยใหม่ ก็ค้นคว้าหาตำรามาทรงอ่าน
ประกอบ และทรงพระอุตสาหะแปลตำราปืนใหญ่ภาษาอังกฤษมาเป็นภาษา
ไทย สำหรับความรู้ทางแบบไทย เช่น การทรงบังคับช้างก็ทำได้อย่าง
กล้าหาญ เข้มแข็ง การทรงม้าเพื่อใช้เป็นพาหนะ และในการเล่นกีฬาก็ทรง
ชำนาญมาก เช่น การตีกลองหนังช้าง และการทรงม้าเข้าล่อช้างซึ่งกำลัง
ตกมัน อันเป็นกีฬาที่เสี่ยงอันตรายและต้องเป็นผู้บังคับม้าได้ดี และกล้าหาญ
จริงๆ จึงจะเล่นกีฬานี้ได้ นอกจากความสามารถในทางโลกโฉนแล้ว พระองค์
ยังทรงเป็นผู้รอบรู้และสนพระทัยในวิชาอักษรศาสตร์ วิชาช่าง และดนตรี

พระองค์ทรงเรียนภาษาอังกฤษได้ดี ทั้งการอ่าน การเขียน และการรับสั่ง
ภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศโดยไม่ต้องใช้ล่าม พยานเรื่องนี้ปรากฏใน
บันทึกของหมอบรัดเลย์ หมอสอนศาสนาชาวอเมริกัน และ เซอร์จอห์น
เบาริง อัครราชทูตอังกฤษ ซึ่งเดินทางเข้ามาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ-
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในด้านภาษาไทย ทรงสนักัดในการแต่งคำกลอนและ
สักวา จึงโปรดการดนตรีด้วย ส่วนการก่อสร้างและการช่างต่าง ๆ นั้น
พระองค์เป็นผู้ประทานความคิดให้แกช่างเป็นส่วนใหญ่

เนื่องจากพระองค์เป็นผู้ทรงสนพระทัยในการทหาร และโดยเฉพาะ
ในเรื่องเกี่ยวกับทหารเรือ ได้ทรงจัดกองทหารเรือแบบฝรั่งขึ้นเป็นครั้งแรก
และทรงสร้างเรือกลไฟเป็นครั้งแรก กองทัพเรือจึงอัญเชิญพระนามไปตั้งชื่อ
เรือรบหลวง และชื่อโรงพยาบาลของทหารเรือที่ธนบุรี และเมื่อการก่อสร้าง
สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่ท่าช้างวังหน้า ซึ่งอยู่ในเขตพระราชวังของ
พระองค์สำเร็จลง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระราชทานนาม
สะพานว่า สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า และได้เปิดใช้เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๑๖.

เอียต ...

ขอมุ่ บัญจพรรค์

“เอียต ไปเล่นน้ำกันเถอะ” เด็กหญิงผิวกลาร่างบ่อมกวกมือเรียก
เด็กผู้หญิงผมบางผิวขาวละเอียตสมชื่อที่นั่งอยู่หน้าเรือนพักคนอาศัย เอียต
สนัศรีระะ เม้มปากบางที่ค่อนข้างซีด

“น้อยไปเถอะ เราไปไม่ได้” เอียตตอบทงๆ ที่ใจสนักริกๆ เล่น
น้ำที่แพซุงหลังจวนเจ้าเมือง นาลิกอย่างมกกัเค่อเอียต พนเม่นากเป็น
ทรายไม่สกปรกเลยนั หากเอียตไม่มีธุระแล้วเป็นตองแซ่ ไม่มีคนเรียกชน
ก็ไมเคยช่นเองเลย

“มีอะไรเระอะ?”

“เราตองตุชม” เอียตตอบ

“ทำไมตองตุละ?” น้อยย่นเทาสะเอวถาม “เอียตเป็นลูก
นายอำเภอเระ ชมเขาเป็นลูกแม่ครัว” เพื่อนผู้มีอายุเไรเระและเป็นลูกปลัด
อำเภอที่พอเอามาฝากให้เรียนหนังสือที่จังหวัดเช่นเดียวกัน ทำหน้งา

“เอื่อ.....เรา.....”

“ชมเอ็งก็อายุตุงสี่ขวบแล้วละมั้ง เราเห็นตัวอู่มขาลากดิน ยังกิน
ทุเรศเลย ว่าเรื่องอะไรกันไปอู่มลูกแม่ครัว เสียศักดิ์ศรีลูกนายอำเภอหมด
เอี้ยตนะอายุ ๘ ขวบเท่านั้น ผอมก็ผอม”

“เหอะๆ จะไปเล่นน้ำก็ไปเถอะ พี่ทัวเขาไปแล้วละ ตาเซิมก็
ไปแล้ว”

เอี้ยตรีบหันเหเพื่อนให้ไปทางอื่นเสีย “สมพรเขาก็ไปนี่นา ขาด
เราไปคนหนึ่งไม่เป็นไรหรอก” เอี้ยตกล่าวพร้อมกับผลักเพื่อนให้ออกไป
จากถนนเสีย

“ซี คุณน้ามาเราจะฟ้อง” น้อยว่า

“อย่านะ อย่าไปฟ้องนะ ชีนบอกคุณพ่อ เราโกรธนะ” เอี้ยต
หามั่นยืนตาคำเป็นประกายบอกว่าไม่พูดเล่น

“เออๆ ตามใจตัว ตามใจ อยากลำบากก็เชิญซี” น้อยแลบลิ้น
หลอกเพื่อนแล้ววิ่งถือขันสับปูและผ้าขี้ริ้วสำหรับผลัดเปลี่ยนตามพวกพี่ๆ ใน
จวนไป

เอี้ยตนั่งแกว่งเท้าเล่นเงียบๆ เก่งและจัดจ้าน เวลาที่แม่ครัว
ตีหม้อบอกให้มากินอาหารพร้อมๆ กันนั้น น้อยว่องไว หยิบชามตักข้าวได้
ก่อนใคร ตักอาหารได้พออู่ม ส่วนเอี้ยตนั้นเป็นเด็กใหม่และช้อยกว่าจะ
ตามเขาเข้าไปกตข้าวใส่จานได้แกงก็เหลือแต่น้ำ อาหารหลายอย่างเอี้ยตกิน
ไม่เป็น ถึงนั้นจึงต้องอดและหิวบ่อยๆ ต่อเมื่อเธอช่วยเอาลูกแม่ครัวมาดู

ให้ แม่ครัวจึงได้แบ่งอาหารให้เป็นพิเศษ บางครั้งก็กินกับลูกแม่ครัว
ซึ่งกับข้าวต้องดีกว่าลูกปลัดหรือลูกนายอำเภอ ที่มาพักอาศัยท่านเจ้าคุณ
เรียนหนังสือ

เอี้ยตทนไต่อย่างดี ไม่มีอะไรกระทบกระเทือน จนกระทั่งตอน
หลังคุณหญิงท่านทราบเรื่องเข้า จึงสั่งห้ามเด็ดขาดไม่ให้เลี้ยงลูกคนครัว ทั้ง
ยังสั่งแม่ครัวให้ทำสำรับเล็กให้เอี้ยตและน้อยกินต่างหากใกล้ ๆ โต๊ะอาหาร
ของท่านเจ้าคุณและคุณหญิงนั่นเอง

เมื่อเอี้ยตอายุได้เก้าขวบก็กำพร้าแม่ พ่อย้ายจากจังหวัดสุพรรณบุรี
มาเป็นนายอำเภอเมือง เกิดแม่ครัวลาออกเพราะอะไรก็ไม่ทราบได้ เอี้ยต
เป็นลูกสาวคนโต จึงต้องรับหน้าที่เป็นคนจ่ายกับข้าวที่ตลาด ต้องเดินจาก
บ้านมาซื้อที่ตลาดทุกวัน แต่ไม่ต้องทำเอง เพราะพี่ชายลูกพี่กับเมียเขาอยู่
ในบ้านด้วย เขาช่วยทำครัว และรับซักเสื้อผ้าให้ พ่อเอี้ยตเป็นพ่อที่ดี ทั้ง ๆ
ที่เป็นนายอำเภอรูปหล่อพ่อหม้าย มีสาว ๆ มองตาเป็นมันอยู่ก็ตาม พ่อยัง
นั่งสอนให้เอี้ยตกวาดบ้านถูเรือน และรีดผ้าเอง พ่อบอกว่าเป็นลูกผู้หญิง
ทำเป็นไว้แล้วจะได้ไม่ลำบากภายหลัง เอี้ยตรักพ่อ บุษบาพ่อมาตั้งแต่เล็ก ๆ
แล้ว จึงเชื่อฟังและทำทุกอย่างที่พ่อสอน เอี้ยตกวาดบ้านเก่งมาก ขนาด
กวาดอย่างเดียวใครไม่รู้นึกว่าถูบ้านแล้วด้วยซ้ำไป แต่เอี้ยตค่อนข้างจะไม่
ขยันเอามาก ๆ ดังนั้นเวลาถูเรือน ทั้ง ๆ ที่พ่อสอนอย่างดี แต่เอี้ยตชอบใช้
ผ้าถูเรือนวางกอง ๆ ให้เต็มแผ่นกระดานแล้ววิ่งไล่ไปไกลมาเพราะเสร็จเร็วดี
เวลาพ่อเผลอ ๆ ละก็เอี้ยตดูแบบจรวดทุกวัน ถ้าพ่อไม่เผลอพ่อจะจับได้ทุกครั้ง

เพราะรอยช้ำโคลนนาซึกผาขรวมนปรากฏเป็นรอยบน ๆ อยู่บนพื้นไม้สัก ต้อง
ถูเอียงบ่อย ๆ

ปีที่เมื่อเอียตอายุ ๑๕ ปี พ่อแต่งงานใหม่ เอียตเรียนชั้นมัธยม ๗
แล้วที่กรุงเทพฯ เวลาหยุดเทอมเอียตกลับบ้านหัวเมือง เอียตต้องช่วยทำงาน
บ้านทุกอย่างที่พอจะทำได้

ต้องช่วยทำครัว เลี้ยงเป็ดไก่ และตักน้ำรดต้นไม้และผักสวนครัว
ทุกเช้าทุกเย็น โดยแบ่ง ๆ กันทำกับน้อง ๆ ตอนนั้นเอียตเป็นลูกสาวปลัด
จังหวัดแล้ว ทุกคนต้องทำงานและต่างก็ทำได้อย่างสะดวกใจ

เมื่อเอียตเรียนจบโรงเรียนก็แต่งงานมีลูก เอียตก็ต้องทำงานห้วย
หัวป่า เพราะลูกเกิดมาถี่ ๆ ช่วยกินช่วยใช้ เงินเดือนสามไม้ค่อยจะพอ เอียต
ต้องตื่นแต่ตีห้าไปตลาด ให้ลูกชายคนโตหุงข้าว ต้มน้ำ และนึ่งข้าวเหนียวไว้
มุลขาย พ่อเอียตจ่ายของกลับมา ก็เริ่มทำของขาย วัน ๆ ไม้ค่อยได้มีเวลา
พักผ่อนเลย ตอนค่ำพ่อเก็บของหน้าร้านเสร็จ ปีตรวนแล้วก็นอนหลับเป็น
ตายทุกคืน

บัดนี้เอียตอายุ ๔๐ ปีแล้ว น่าจะพักผ่อนการงานได้ เพราะลูก
ต่างก็โต ๆ มีครอบครัวไปหมดแล้ว แต่ชีวิตเอียตไม่เป็นเช่นนั้น เกิด
ลูกสาวคนกลางแต่งงานมีลูกสองคน แล้วเกิดหย่าจากสามีไปได้สามไม้ ทั้ง
หลานตาจำ ๆ ไว้เป็นภาระเอียต แม่คนเดียวจะไปอยู่กับลูกคนไหนก็ได้ แต่แม่
ที่หลานกำลังกินกำลังนอนมาอยู่ด้วยทั้งสองคน จึงไม่มีใครรับได้ เพราะลูก

ต่างก็มีภาระเต็มกล้นกันทุกคน เมื่อจำเป็นจริงๆ เอียดก็ขอไปอยู่กับลูกสาว
ผู้ฐานะดีกว่าใคร ลูกเขยเป็นคนตระหนี่อยู่บ้าง เอียดจึงต้องเอาแรง
ทำงานแลกข้าวที่เดียว

“เอี่ยม อ่องเอียดตื่นเถอะ เข้าแล้ว”

เปล่า เอี่ยมและอ่องเด็กสาวที่อยู่มาอย่างสบายเพราะแรงของยายไม่
ตื่นเลย เอียดปลุกเสียงแห้งเปล่า เอียดต้องงกๆ หุงข้าว ทำกับข้าว ทุกเช้า
เพื่อใส่บาตร เพื่อให้หลานสาวอายุสิบเจ็ดสิบแปดกิน ต้องกวาดบ้านถูเรือน
สารพัดเพื่อหลานทั้งสอง หลานกำพร้าผู้ไม่มีพ่อ ไม่มีเงิน ไม่เป็นลูก
ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ยังอยู่สุขสบาย เข้าแต่งตัวกินข้าวไปโรงเรียน กลับบ้าน
กินขนมตามใจอยาก

อาบนํ้ากินข้าวอย่างลูกเศรษฐี ไม่กวาดไม่เคยจับ หากเอียดไม่บังคับ
พูดบ่อยๆ เอียดก็เบื่อ ตกลงเอียดต้องซักผ้าตนเอง กวาดบ้านเอง คัดข้าว
หากับข้าวกินเองเหมือนเมื่ออายุ ๘ ขวบ ทั้งๆ ที่อายุ ๘๐ ปีแล้ว

เอียด ชั่วตเอียด

รู้งไรไม่สู้วิชา

ไปเบื่องหน้าเดิบใหญ่จะให้คุณ

ภาชิตสุนทรภู่

ควาเฮริ !

เอ็นจิรุ

รัชนี ศรีไพรวรรณ.

เขานั่งเล่นอยู่คนเดียวข้างกระท่อมรูปกลมที่ทำด้วยดินโคลน ฉาบโครงไม้ หลังคามุงด้วยหญ้า ในความสลัวของอากาศอันเยือกเย็น ตอนเช้าวันนั้น

ฉันหยุดยั้งลงเล เพราะว่าจะไม่รู้จะเริ่มต้นกับเขาอย่างไรดี ก็พอดีเขาหันมา พอแลเห็นฉันเข้าก็วางมือจากของเล่น ก็กรอปล้อจักรยานเก่าๆ ที่ปราศจากซี่ล้อแล้ว ทำท่าจะลุกเดินหนีไป

“แจมโบ!” (Jambo – สวัสดี) ฉันทัก “ฉันดีใจมากที่ได้พบหนู” เขาจ้องหน้าฉันอย่างสงสัย

“คุณเป็นใคร? มาจากไหน? มาที่นี่ทำไม?” ฉันยิ้ม ก่อๆ เดินเข้าไปใกล้เขา “ฉันอยากจะคุยกับเด็กเผ่าคิคุยู (Kikuyu) สักคนหนึ่ง เพราะได้ทราบว่า เขาเป็นคนกล้าหาญ และฉลาดน่าสนใจ”

คำพูดของฉันทำให้เขาหันกลับมาด้วยความเต็มใจ ยิ้มอ่อนๆ ระบายอยู่บนใบหน้าสีเกือบดำสนิท แว่ตาคูเป็นมิตรขึ้น

“แน่ละ...ประธานาธิบดีของเราก็เป็นเผ่าคิคุยู” (ประธานาธิบดี Jomo Kenyatta แห่งประเทศ Kenya)

“ฉันเคยทราบประวัติของท่าน และฉันก็นับถือท่านมาก... หนู ชื่ออะไรจ๊ะ?”

“เอ็นจิรุ (N Jiru)”

“ชื่อของหนูฟังแปลก... แปลว่าอะไรจ๊ะ เอ็นจิรุ”

เอ็นจิรุ เหลือบมองแซนส์ไมโอคิของเขาก่อนตอบว่า “แปลว่าตำ ผีวีสดำ... คุณล่ะชื่ออะไร?”

“ฉันชื่อ รัชนี” ฉันพยายามออกเสียงให้ชัดที่สุด

“รัชนี... แปลว่าอะไร?” เขาย้อนถามบ้าง “แปลว่าเหลือง ไข่ไหม?”

ฉันเห็นเขายิ้มน้อยยิ้มใหญ่ มองเห็นฟันขาวและเหงือกสีแสดจืด ฉัน รู้สึกงงที่เขาเดาว่าชื่อของฉันแปลว่า เหลือง

“ทำไมหนูคิดว่าชื่อของฉันแปลว่าเหลืองจ๊ะ?”

“ก็ผิวของคุณเหลือง เหลืองยังกับลูกนาเต้า (gourd)”

ฉันมองลูกนาเต้าแห้งซึ่งใช้เป็นเสมือนขวดน้ำ ที่วางอยู่ข้างประตู กระต้อมแล้วหัวเราะ

“ชื่อของฉันไม่ได้แปลว่าเหลืองหรอกจ๊ะ แปลว่ากลางคืน เวลา กลางคืน”

เขามอง
ฉันนั่งอยู่ ฉันจึง
พูดต่อไปว่า “ชื่อ
ของเราคล้าย ๆ กัน
นะ เวลากลางคืน
ก็มืดและดำเหมือน
กัน”

เอ็นจิรุหัว
เราะชอบใจ บอก
ให้ฉันนั่งลงที่ขอน
ไม้ ส่วนตัวเขานั่ง
ลงกับพื้นระหว่าง
กอหญ้า ซึ่งกำลัง
แย้มกลีบสีฟ้าอ่อนๆ

“เอ็นจิรุ อยู่คนเดียวหรือ คนอื่น ๆ หายไปไหนหมดจ๊ะ?”
“วันวันอาทิตย์ ทุกคนไปโบสถ์” เขาขม่อไปยังเนินเขาอีกลูก
หนึ่ง แลเห็นโบสถ์ของชาวคริสเตียนอยู่กลางหมู่บ้าน
“แล้วเอ็นจิรุไม่ไปโบสถ์หรือจ๊ะ”
“วัน^๕ พระเจ้าให้ผมเฝ้าแกะ” เขาขม่อไปทุ่งแกะชนชาวเป็นปุย
เล็มหญ้าอยู่ตามทางลาดของเนินเขา

“คุณเป็นชาวญี่ปุ่นใช่ไหม?” เขาทถาม

“ทำไมเอ็นจิรุจึงคิดว่าฉันเป็นชาวญี่ปุ่น?”

“ก็คุณผิวเหลือง แล้วก็... ร่ำรวย”

ฉันหัวเราะ ย้อนถามเขาอีกว่า “ทำไมจึงคิดว่าฉันร่ำรวย?”

“ถ้าไม่ร่ำรวยแล้วคุณจะมาถึง ไนโรบี (NAIROBI เมืองหลวงของประเทศ KENYA) ได้อย่างไร ผมเห็นในแผนที่ เราอยู่กันคนละครึ่งโลก”

ฉันมองเอ็นจิรุด้วยความรู้สึกนียม กระแว่าอายุของเขาไม่เกินสิบปี ตัวเล็กแต่ล่ำสันแข็งแรง เต็กตัวแค้นเองช่างรู้อะไร ๆ มากเกินตัว

ฉันบอกเขาว่า “ฉันเป็นคนไทย ไม่ใช่คนญี่ปุ่น และไม่ไ้ร่ำรวยเลย องค์การการศึกษาแห่งโลก (World Education Inc.) ให้เงินฉันมาทุนงานที่นี้จ้ะ เอ็นจิรุผิดหวังไหม ที่ฉันไม่ใช่ชาวญี่ปุ่นอย่างที่คุณคิด?”

“ไม่... ไม่ผิดหวังหรอก ผมดีใจที่ผมได้เห็นคนไทย ผมเห็นคนไทยคนแรกในชีวิตคือคุณนี่เอง”

แวตาสีน้ำตาลเข้ม แจ่มใสของเขามีแว่กรุ่นคิด “เอ... ประเทศของคุณอยู่ตรงไหน?”

“เอ็นจิรุ หนูเรียนหนังสืออยู่ชั้นไหน?”

“ชั้น ๖ ครับ”

“ชั้น ๖? หนูอายุเท่าไร?”

“สิบแปดครับ ผมเรียนปีละ ๒ ชั้นอยู่ ๒ ปี”

“ เก่งจริง ฉันดีใจที่ได้มีโอกาสคุยกับเด็กศิษย์ที่เรียนเก่ง... เมื่อ^๕
เอ็นจิรุ ถามฉันว่า ประเทศไทยอยู่ตรงไหนใช่ไหมจะ ในทวีปเอเชีย หนู
รู้จักประเทศอะไรอีกบ้าง นอกจากประเทศญี่ปุ่น ? ”

“ เวียดนาม... เวียดนามซึ่งรบกันเสียจนผมคิดว่า คนตายหมด
ประเทศแล้วระมัง ”

“ นั่นแหละ ประเทศไทยก็อยู่ใกล้ ๆ กับเวียดนาม อยู่ทางใต้ของ
เวียดนาม เยื้องมาทางทิศตะวันตกนิดหน่อย ” เขาพยักหน้า “ พรุ่ง^๕ผม
จะไปดูแผนที่ที่โรงเรียน จะเล่าให้ครูและเพื่อน ๆ ฟังว่า ผมได้พบผู้หญิง
คนไทย ตัวโตกว่าผมนิดเดียว ”

“ ที่จริง คนไทยรูปร่างสูงใหญ่ก็มีมากนะจ๊ะ สำหรับฉันตัวเล็ก
ไปหน่อย ” ฉันรีบออกตัว

“ แม่ของผมน่ะตัวเล็ก แต่แม่พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ แม่พูดคิสวาฮิลี
(Kiswaheli ภาษาพื้นเมืองของชาวกีเนีย) คุณคงฟังไม่รู้เรื่อง ”

“ ฉันรู้หลายคำเหมือนกันนะ แจมโบ (Jumbo - สัวส์ตี) อแซนเต
ซานา (Asante Sana - ขอบคุณ) คาริบุนิ (Karibuni - ขอต้อนรับ)
แล้วก็ ควาเฮริ (Kwaheri - ลาก่อน) ”

เขาหัวเราะเสียงดังด้วยความชอบใจ “ คุณพูดได้ตั้งหลายคำนะ
สอนภาษาไทยให้ผมสักคำซิ...”

“ หนูอยากรู้คำอะไรละจ๊ะ ”

“ เวลาพบกัน พวกเราใช้คำว่า แจมโบ คุณใช้อะไร ? ”

“สวัสดี...” ฉันออกเสียงให้เขาฟังชัดๆ “สวัสดี ใช้ได้ทุกโอกาส พบกัน... จากกัน ก็ใช้คำว่า สวัสดี ได้”

เขาทำเสียงเลียนตาม จนเกือบไม่เพี้ยนเลย

“ฉันตั้งใจที่มึนเพื่อนเป็นเด็กกิกิยู ที่แสนฉลาด ฉันจะไปเล่าให้เด็กไทยฟัง”

“คุณจะไปเล่าให้เขาฟังได้อย่างไร?”

“ฉันจะเขียนจ้ะ... จะเขียนเล่าเรื่องที่ฉันมาคุยกับเอ็นจิรุให้เขาฟัง”

“ผมไม่อายหรอกถ้าเด็กไทยจะรู้ว่า ผิดของผมคำ และผมหยิกเป็นพุ่มติดหนังศีรษะ”

“ไม่มีใครเห็นเป็นเรื่องน่าอายอะไรนี่จะเอ็นจิรุ... เป็นเรื่องของธรรมชาติ เป็นเรื่องของเผ่าพันธุ์ ใครจะไปเปลี่ยนแปลงได้”

“จริงสินะ... คุณพูดถูก แต่แม่พวกอาฟริกันทั้งหลาย เขาอายผมที่หยิกหยอย ต้องหาผ้ามาโพกปิดไว้ บางคนก็ไปซื้อวิกราคาแพงๆ มาใส่ วุ่นวายนักกับเรื่องผม... น่ารำคาญ... ครัวผมเองก็โพกผ้าทุกวัน... จริงแหละผมแบบของเราเนี่ย หวียาก เพราะมันหยิกกอดกันแน่น” เขาเอามือลูบผมที่หยิกเกาะกันแน่นจนเป็นพุ่มมองไม่เห็นหนังศีรษะ “พ่อของผมตัดผมกรรอนเกรียน ส่วนแม่ของผมโกนออกหมด... นี่ วันนั้นพ่อจะกรรอนให้ผมด้วย เพราะแม่ไม่ค่อยมีเวลาว่างให้ ผมสาวเองก็เจ็บ”

“เอ็นจิรุ อนุญาตให้ฉันเขียนเล่าเรื่องของหนูให้เด็กไทยได้อ่านนะจ๊ะ”

“คุณช่วยบอกเขาด้วยว่า ผมเป็นเด็กอาฟริกกัน ผิวดำมะเหมือม ผม
หยิกขोटติตหนึ่งศึรชะเนน ผิวดำกับผมหยิกเป็นปมต้อยของพวกเรา แต่
ผมไม่รู้สึกว่าเป็นปมต้อยเลย ... อย่างที่คุณพูด ... เชื้อชาติให้เรามาอย่างนี้
ผมไม่เคยนึ่กาย ผมจะอายุก็ต่อเมื่อผมชั้ว ผมเป็นเด็กเลว เป็นคนชชโมย
เห็นแก่ตัว ทรยคหักหลัง...”

“ฉันเข้าใจ... เอ็นจิรุ ฉันมีเพื่อนเป็นอาฟริกกันหลายคน เขาเป็น
คนดีทุกคน เอื้อเฟื้อคนต่างชาติอย่างฉัน นี่เขาก็กวนฉันมาที่นี้ เขา
คอยฉันอยู่ทีปลายเนินข้างล่างโน้น”

เอ็นจิรุ ชะเง้อคอมองลงไปตามความลาดของเนินเขา เขาคงเลเห็น
รถยนต์คันเล็กสีเปลือกข้าวโพดคันหนึ่งจอดอยู่จึงยิ้มชอบใจ

“เด็กไทยเป็นอย่างไรบ้าง?” เขาถาม

“ก็เหมือน ๆ กับเอ็นจิรุ”

“แต่ผิวเหลือง ผมเหยียดยาว... จะเหมือนผมได้อย่างไร” เขาติง

“เด็กทุกหนทุกแห่งในโลกน ถ้าไม่คิดถึงความแตกต่างของชาติเชื้อ
ผิวพรรณก็เหมือนกันหมด... มีความต้องการเหมือน ๆ กัน ชอบสนุก ชอบ
หัวเราะ ชอบคนที่ดีต่อเขา ชอบเล่น... อย่างที่เอ็นจิรุชอบเล่นวงล้อ...”

“เด็กไทยก็ชอบเล่นวงล้ออย่างนั้นหรือครับ” เขาจับกรอบวงล้อ
จักรยาน^๕ของตน

“ชอบจ๊ะ เขาวิ่งล้อมันตัวยไม้ ให้นันทุนวิ่งไปไกล ๆ”

“เวลาผมวิ่งตามล้อ ... แรก ๆ ... ผมคิดว่า ผมกำลังวิ่งไปตุนก

เฟลมิงโก (Flamingo) ที่ทะเลสาปนาкуру (NAKURU) พอเหนื่อยผมก็หยุด บอกกับตัวเองว่าถึงทะเลสาบแล้ว โน่นไง... นกสีชมพูเต็มทะเลสาบ...แต่เดี๋ยวนะ เวลาผมวิ่งตามล่อ ผมคิดว่าผมกำลังเดินทางไปนิวยอร์ก ไปลอนดอน เพื่อไปเรียนต่อในมหาวิทยาลัยในโรบิ”

“ในไม่ช้า หนูคงได้ไปจริงๆ...หนูเรียนหนังสือเก่งมากใช่ไหม?”

“ผมได้เกรดเป็นอันดับหนึ่งทุกปี” เขาตอบอย่างภาคภูมิใจ

“เก่งมาก... โตขึ้นหนูคงจะเป็นประโยชน์สำหรับบ้านเมืองของหนูเป็นอันมาก”

“ผมก็หวังอย่างนั้น” เขาตอบ เงยหน้าขึ้นสบตาฉันอย่างมั่นใจ

“ฉันทำให้หนูเสียเวลามากแล้ว ต้องลาที ชอบใจมากที่หนูคุยกับฉัน และยินดีให้ฉันเขียนเรื่องของหนูให้เด็กไทยได้อ่าน ชอบใจมากเอ็นจิรุ... อแซนเต ซานา”

เขายื่นมือออกมาจับกับฉัน

“กวาเฮริ เอ็นจิรุ”

เขาตอบด้วยเสียงที่แจ่มชัดว่า “สวัสดี”

เรียนเก่ง-เรียนอย่างไร?

(ด้วยความเอื้อเฟื้อจาก คุณประยูร จรรยาวงษ์)

โดย
คุณ ประยูร

ถาม: “เรียนเก่ง เรียนอย่างไร ?”

ตอบ: “เรียนด้วยใจ หิววิชา”

“อย่ากรู” ดูตำรา

ยิ่งค้นคว้า ยิ่งพาเพลิน

ยิ่งเรียน ยิ่งสนุก

ผลักความทุกข์ พ้นทางเดิน

ไม่หิว ไม่อึดเกิน

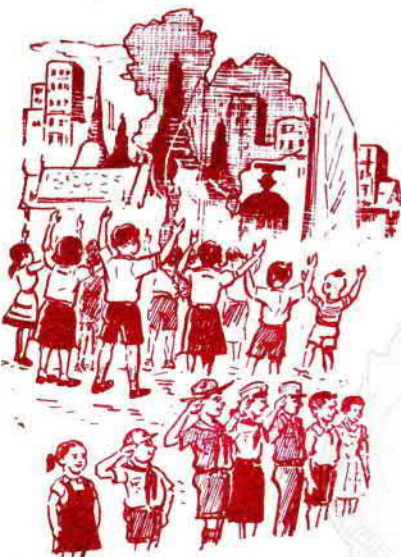
ไม่ห่างเหิน ไม่โหม เอย

สิทธิของเด็กไทย

- สุนทร อมรวิวัฒน์ ประพันธ์
- ทนัส สุวรรณบุณย์ เขียนภาพ

๑. เกิดเป็นไทยแล้ว รักดินแผ่นดินแม่
 สำนักเนตรหนักศักดิ์และสิทธิ์
 สามารถอยู่แดนนี้ชั่วชีวิต
 ต้องรู้จักนึกเห็นเป็นของเรา
 จึงขอมุ่งปกป้องด้วยสองแขน
 อีกหวงแหนเอกราชใช้ทาสเขา
 สร้างสยามอยู่ยังแต่ยังเยาว์
 สิทธิเท่าเทียมกันนิรันดร์

๒. เกิดเป็นไทยแล้วมีสิทธิการศึกษา
 แสวงหาความรู้ผู้สั่งสอน
 ได้รวบรวมอ้างอิงสิ่งสุนทร
 ทุกชั้นตอนเล่าเรียนเพียรฝึกกัน
 ความสามารถเรามีเพียงไหน
 ย่อมเรียนได้เพียงนั้นมุ่งมั่นผล
 เพิ่มเสริมค่าคุณธรรมความเป็นคน
 ปรับปรุงตนอยู่รอดตลอดไป

๓. เกิดเป็นคนมีสมองเพื่อตรองคิด

ย่อมมีสิทธิ์โดยตรงสันตงสัย

เมื่อรู้สึกกลักรังถึงสิ่งใด

ก็พูดออกบอกไปตั้งใจบอ

เขียนแจ้งข้อสังเกตข้เหตุผล

กล้าก้าวพ้นความกลัวที่มัวหมอง

แสดงทัศนะไว้ด้วยไตร่ตรอง

ตามทำนองบริสุทธิ์ยุติธรรม

๔. เกิดเป็นไทยแล้วสร้างสัทธมฺตรภาพ

อันเอิบอาบไมตรีที่คงมั่น

ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ใฝ่สัมพันธ

จับมือกันสร้างพลังของสังคม

กำจัดความเหลื่อมล้ำขั้นต่ำสูง

สิ่งชักจูงอคติมีเหมาะสม

รักกันไว้เถิดหนาน่านิยม

ชีพชื่นชมชาติสุขคู่ดินฟ้า

๕. เกิดเป็นไทยแล้วมีสิทธิ์อิสระ

อันอาจจะนับถือศาสนา

และนบนาอบบุคคลควรบูชา

พระมหากษัตริย์เจ้าเราจงรัก

ขวัญดำรงคงอยู่รู้ที่พึ่ง

อาจเข้าถึงแก่นธรรมนำเป็นหลัก

อบอุ่นด้วยเสริมใจภักดี

เสมอภาคประจักษ์ทั่วดินแดน

๖. เกิดเป็นไทยแล้วมีสิทธิ์อิสระ

ที่มุ่งสร้างฐานะเป็นปึกแผ่น

ปรับปรุงความเป็นอยู่ไม่ทุเกเลน

ไกลไกลแสนได้รับความคุ้มครอง

ทำงานเกิดเกิดมาอย่าเสียสิทธิ์

เลือกอาชีพสุจริตกิจทางผอง

เพื่ออยู่อย่างสงบสุขทุกพี่น้อง

คือสิทธิ์ของประชาชนคนไทยเออย.

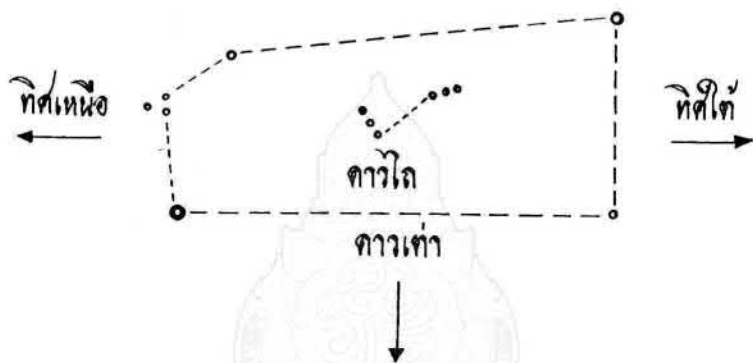
สमान ขาดิยานนท์

คืนวันหนึ่งในฤดูหนาว ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังนั่งพักผ่อนอยู่ที่ชานเรือน ก็ได้ยินเสียงแจ้วๆ ของเด็กหญิงเล็กๆ คนหนึ่งดังออกมาว่า “ดูโน่นเน๊ะแม่อรุณรัศมี ตรงมือชี้ ดาวเต๋า นัน ดาวไถ โน่น ดาวธง ตรงหน้าอาชาไนย ดาวลูกไก่ เคียงคู่เป็นหมุกกัน” เด็กหญิงเล็กๆ คนนั้นก็ชื่อ หลานคนโตของข้าพเจ้านั่นเอง เธอกำลังอ่านหนังสือ พระอภัยมณี ตอนที่นางสุวรรณมาลี ชีชวนให้อรุณรัศมีและสินสมุทรดูดาวบนท้องฟ้า ข้าพเจ้าฟังต่อไป ว่าจะมีอะไรต่อไปอีก ก็พอดีมีเสียงมาพูดข้างๆ หูว่า “คุณลุงขา ดาวเต๋าแล้วก็ดาวไถนั้นนะ อยู่ตรงไหนคะ” “ว่าไงนะหลาน” “ดาวเต๋าคะ อยู่ตรงไหนคะ”

“อ้อ เดียวก่อน ขอลุงดูก่อนว่าอยู่ตรงไหน” พูดพลางข้าพเจ้าก็ขยับเขนให้เข้าที่ แล้วชี้มือไปทางทิศตะวันออก ไม่สูงจากขอบฟ้ามากนัก พร้อมกับเอ่ยว่า “โน้นไง อยู่ทางทิศตะวันออกนั่นเอง เห็นไหม มีดาวสว่างๆ อยู่ ๔ ดวง แขนขาเต๋าทง ๔ ทางซ้ายมือเนั้นมีดาวเล็ก ๒-๓ ดวง คือหัวเต๋า เห็นหรือยังจ๊ะ” “ยังไม่เห็นเลยคะ” “ดูดีๆ ซิหลาน นันไ

เห็นยอดไม้ต้นนั้น ไถ่ ต้นอะไรน้า อ้อ ก็ต้นมะพร้าวนั่นแหละ ” “ เห็น
แล้วกะ เอแล้วตรงกลางมีดาวเรียงกันเป็นแถวอีก ๓ ดวงนั้นดาวอะไรกะ ”
“ อ้อ นั่นแหละที่เรียกว่าดาวไถ ดาวไถนั้นนับรวมกับดาวที่อยู่ใกล้ ๆ กันนั้น
อีก ๓ ดวงด้วย ดาวไถจึงมีทั้งหมด ๖ ดวง ”

“ สำหรับ ดาวเต่า และ ดาวไถ นั้นรวมกันแล้ว เรียกชื่อตามภาษา
ดาราศาสตร์ว่า ดาวนายพราน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า โอไรออน (ORION)”

“ นายพรานคนนี้เป็นนายพรานใหญ่ด้วยนะ มีนิทานของฝรั่งเขา
เล่ากันว่า โอไรออนนี้เป็นลูกของเทพเจ้าหรือเทวดา ที่ชื่อว่า เนปจูน แต่
ชอบคุยอวดอยู่เสมอว่า สัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ เขาไม่เคยกลัว จะปราบให้
หมดเลย ฝ่ายเทพธิดาจูโน รู้สึกไม่พอใจ จึงให้แมลงป่องยักษ์กัดโอไรออน
ที่เท้า โอไรออนผู้ชอบคุยอวดก็เลยตาย นี่เป็นนิทานเท่านั้นนะหลาน ไม่ใช่
เรื่องจริงอะไร ลุงเล่าให้ฟังเล่นเพลิน ๆ เท่านั้น ” “ คุณลุงมีนิทานอะไรจะ
เล่าให้หนูฟังอีกไหมกะ ” “ มีเยอะแยะ แต่วันนี้พอแค่นี้ก่อน พรุ่งนี้ลุงจะเล่า
ให้ฟังใหม่ ไปนอนเสียเถอะ พรุ่งนี้จะได้ไปโรงเรียนแต่เช้า ”

“ ค่ะ ”

ทำให้ทำ

...นำให้นึก

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ.

๑. **หาคำพ้องเสียง** ที่มีเสียงวรรณยุกต์เดียวกัน มาเติมในช่องว่างให้

เข้าคู่กับคำที่มีอยู่แล้ว

๕
ชน

๘
กี

๕
สู้

๖
ข้า

๖
ค่าง

๕
สิ้น

๖
ข้อย

๖
ก่อน

๖
ส้อม

๕
ขาว

๕
แก่น

๕
เส้น

๕
เขียว

๕
ช่อ

๕
สั้น

๒. **หาคำพ้องเสียง** ที่สะกดต่างกัน มาเติมในช่องว่างให้ครบข้อละ ๔ คำ

	๑	๒	๓	๔
๒.๑	กัน			
๒.๒	กาน			
๒.๓	ขัน			
๒.๔	ทัน			
๒.๕	พัน			
๒.๖	สั้น			

๒.๗ สาน

๒.๘ สาด

๓. หาคำพจนานัตถ์ด้วย สะ, ส

๓.๑ สะ (มีสระอะ) ๒๐ คำ เช่น สะพาน

๓.๒ ส (ไม่มีสระอะ) ๒๐ คำ เช่น สบง

๔. ต่อคำทมิฬหลายพยางค์ให้สมบูรณ์

๔.๑ กระจัด..... กระจุ่ม..... กระฉับ.....

กระชุ่ม.....

๔.๒ กระโชก..... กระตุก..... กระท่อน.....

กระเหม็ด.....

๔.๓ ขยั๊บ..... ขยุก..... ขะมັก.....

ขมุบ.....

๔.๔ ตะกุก..... ตะเกียก..... ตะกรัน.....

ตะปุ่ม.....

๔.๕ พิถึ..... ฟินอบ..... พิธิ.....

พิพัก.....

๔.๖ ประกวด..... ประคับ..... ประคบ.....

ประชด.....

๔.๗ ประคัก..... ประคิต..... ประจ้อ.....

ประเจ็ด.....

๔.๘ สะทก..... สะบัก..... สะอิต.....
สะโอด.....

๕. **เติมคำเข้าคู่** ใช้พยัญชนะตัวเดียวกันแต่ต่างสระกัน คู่ตัวอย่างจาก
คำคู่ที่อยู่หัวแถว

๕.๑ คู่คี่ คนจู้..... ปลาจู้..... ถังบู..... หน่ยยู.....
ไม่ชอบสุ..... เสียงแมลงหวู่..... พุดเสียงอู้.....

๕.๒ จุบจิบ ทำงุบ.... ไหวตูป.... กล่องบูป.... กัณยุบ....
พุดขมูบ..... ทำปากอูป.....

๕.๓ งุ่มง่าม เดินซุ่ม..... ทำบุ่ม..... หนดเครายุ่ม.....
แตงตัวรุ่ม.....

๕.๔ ซ้อแซ้ เต็กอ....ตลาตจอ....ท่าทางบ้อ....อย่าทำท้อ....
มาทำวอ.... ส่งเสียงอ้อ.... อากรรอ....

๕.๕ กล้องแกล้ง ขนมหรง.... เดินง่อง.... ห้อยต่อง....
หัวร่อง.... เจ็กป่อง.... ก้าย่อง....
เสียงกะหนื่อง.... เรืองระหอง....

๕.๖ โฌงเลง เรือโคลง.... โหนโทอง.... สูงโย่ง.... เติงโทอง....
ผักบั้งโหรง.... ยิงโป้ง.... ท้องว่างโหวง....

๕.๗ คึกคัก รดวิ่งซึก..... ใจเต็นตึก..... อย่าทำทึก.....
รูปร่างบึก.... ทำคอยึก..... ทำท่าอึก.....

๕.๘ เกาะเกาะ พุดจาเกาะ.... เติงเตาะ.... อย่าทำเหลาะ....
ฝนตกเปาะ.... บ้วยกระเสาะ.... ทำเล่นเหาะ....

๖. ต่อสำนวนไทยที่มีเสียงสัมผัส

ก. ต่อ ๓ คำ

ข้าวในนา	จับให้มัน	ยุให้รำ
ขิงก็รา	ปากเป็นเอก	เลือกที่รัก
ขหมูรา	พูดไม่ออก	วิวพันหลัก
กตในข้อ	พลัดที่นา	หัวไม่วาง
ต้นทุ่นหาย	ฝนสั่งฟ้า	หวานเป็นลม
ต่อความยาว	นอนกลางคืน	สามวันดี

ข. ต่อ ๔ คำ

กินอยู่กับปาก	ชักน้ำเข้าลึก
กำแพงมีหู	ชาติเสือไว้ลาย
ไถ่งามเพราะชน	ตักน้ำไม่ไหล
เกลียดชังตาม	ถลอลตาข้าง
ข้างนอกสุกใส	ยมเห็นไรแก้ม
กับที่อยู่ได้	รักดีห้ามจั่ว
คนในอยากออก	รักยาวให้บัน
ความรู้ท่วมหัว	รักวัวให้ผูก
งานหนักก็เอา	รู้หลบเป็นปีก
จะบีบก็ตาย	เอาหูไปนา

หมายเหตุ ดูเฉลยหน้า ๗๗

ใช้อย่างไร ?

บุญเจือ องค์กรประดิษฐ์

ศัรชะ

วนิดาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง สงสัยว่า ปีย จิร ธีร วีร และแม่ สิริ ก็อ่านว่า ปี-ยะ จี-ระ ธี-ระ วิ-ระ สี่-ระ แต่เหตุไร ศัรชะ จึงไม่อ่าน สี่-ระ-สะ และถ้าจะอ่านว่า สี่-สะ เหตุไรจึงไม่เขียนว่า ศัรชะ เสีย คนอ่านจะได้หายข้องใจ

วนิดาไปถามคุณครูที่สอนวิชาภาษาไทย คุณครูอธิบายว่า วนิดา เกิดทีหลังไม่ทราบความเป็นมาของคำนี้ สมัยครูเป็นเด็ก เขาเขียนว่า ศัรชะ แต่ต่อมาท่านตัดเครื่องหมาย ทศทฆาต (') ออกเสีย จึงกลายเป็น ศัรชะ แต่ให้อ่านว่า สี่-สะ ตามเดิม คนรุ่นหลังที่ไม่ทราบเรื่องมาก่อนจึงสงสัย ส่วนการที่จะเขียนว่า ศัรชะ นั้นไม่ได้ จะผิดความหมาย เพราะคำนี้มาจาก ศัพท์ ศัรช แปลว่า หั้ว

โปรด

นายวงศ์เป็นข้าราชการบ้านาญ เคยเป็นเสมียนมาตั้งแต่ครั้งเจ้า กระทรวงยังเป็นเสนาบดี หลานสาวนายวงศ์ก็เป็นเสมียนสังกัดกระทรวงแห่ง

หนึ่งในปัจจุบัน วันหนึ่ง นายวงศ์เห็นกระต่ายบันทึกที่หลานสาวพิมพ์เสนอ
อธิบดี ลงท้ายว่า ขอประทานเสนอเพื่อโปรดทราบ จึงบอกหลานสาวให้
ตัดคำ โปรด ออกเสีย เพราะไม่มีใครเขาใส่กัน ขนาดเสนอเสนาบติเช็นก็
ไม่ต้องใส่

หลานสาวเถียงว่า ไม่ใส่ไม่ได้เดี๋ยวถูกดูว่าบังอาจไปแก้บันทึกของ
ผู้บังคับบัญชา เดี่ยวนี้เขาใช้กันอย่างนี้ทั้งนั้น ทั้งกรมบางที่จะมีสักคนเดียว
ที่ใช้เหมือนนายวงศ์ หรือบางกรมก็ไม่มีเลย พวกที่ไม่ยอมให้พวกมากลาก
ไปนี้ เลยกลายเป็นพวกดันทุรัง และกลับเป็นฝ่ายผิดไป

หลานสาวถามนายวงศ์ต่อไปว่า การใส่ โปรด ก็ทำให้สุภาพขึ้น
ไม่ใช่หรือ เหตุไรจึงไม่ใส่ นายวงศ์ก็อธิบายให้หลานสาวฟังไม่ได้ว่าทำไม
จึงไม่ใส่ โปรด ทราบแต่เพียงว่า สมัยตนเป็นเสมียนไม่เคยใส่เลยเท่านั้น

นายวงศ์ไปถามท่านผู้รู้ ท่านอธิบายให้ฟังว่า

โปรด มาจากคำเขมร โปรดส แปลว่า ชอบ รัก พจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๕๓ ให้คำแปลไว้ว่า

โปรด ก. ชอบ รัก เอ็นดู สงเคราะห์ ใช้สำหรับเจ้านาย แต่ใช้
เป็นสามัญได้ทั่วไปในบางลักษณะ หรือใช้ในที่แสดงความสุภาพ

ท่านผู้รู้อธิบายต่อไปว่า คำ โปรด ที่ใช้เป็นสามัญทั่วไปนั้น ความ
จริงก็คือ คำสั่งอย่างสุภาพของคำ จง นั่นเอง เช่น บัตรเชียวที่พิมพ์ไว้ว่า
ขัดข้องโปรดตอบ ก็เท่ากับเป็นคำสั่งอย่างสุภาพว่า ถ้าเราไม่ไปก็จงตอบ

ปฏิเสธไปให้เขาทราบ คำสั่งอย่างสุภาพทำนองนี้ ผู้หลักผู้ใหญ่ในประเทศ
ตะวันตกมักจะใช้กับเด็กของเขาเสมอ ฟังแล้วเพราะหุนีมนวล ทำให้เด็ก
ไม่กล้าขัดคำสั่ง รับทำด้วยความเต็มใจ เช่น ถ้าทำน้ำหก แทนที่เขาจะสั่ง
ว่า... “ไปเอาผ้ามาเช็ดเดี๋ยวนี้” เขาจะพูดว่า “ถ้าเธอจะเอาผ้ามาเช็ดให้
แห้ง ฉันก็จะพอใจมาก”

ถ้า โปรต ที่ใช้กันทั่วๆ ไปนั้น มักจะเป็นทำนองขอร้องในเรื่อง
ที่อีกฝ่ายหนึ่งพอจะทำให้ได้ เช่น “โปรดหยิบสมุดให้ฉันที” “โปรดดับ
ไฟฟ้าให้ด้วย” “โปรดโทรศัพท์นัดช่างทาสีให้ฉันที” ฯลฯ

ในปัจจุบัน การกระทำใดๆ ที่ใช้กับผู้ใหญ่แล้ว มักจะนิยมเติม
โปรด เข้าไปหมดทุกแห่งนอกจาก ขอรุขทานเสนอเพื่อโปรดทราบ ก็ยัง
ขอรุขทานเสนอเพื่อโปรดพิจารณา ควรโปรดให้ตอบรับ เรื่องนี้ไม่ควร
โปรดให้พิมพ์ และอะไรต่ออะไรอีกมากมาย ความจริง เพื่อ กับ โปรด
นั้นไม่ควรจะไปด้วยกัน ควรใช้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น จะใช้ว่า
ขอรุขทานเสนอ เพื่อ พิจารณาลงนาม หรือ ขอรุขทานเสนอ โปรด
พิจารณาลงนาม อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ไม่ควรใช้ทั้งคู่

นายวงศ์พั่งท่านผู้รู้อธิบายแล้วก็ได้แต่ถอนใจใหญ่ รำพึงว่า ท่าน
เหล่านั้แต่จะหมดลงทุกวัน จะหาใครมาช่วยเหนี่ยวรั้งไว้ ต่อไปผิด
ก็จะกลายเป็นถูกไปหมด.

FOX TROT

เกิดเป็นคน

กีตาร์ โป๊พ ดนตรีพื้นบ้าน
เปียโน ร้อง เปียโนไฟฟ้า

เกิดมาเป็นคนบุญน้อยนํ้าจันเราต้องทนคิดสู้
บุญหนักมักนํ้าขมให้ยู่สบายตั้งเทพไทเสกสรรค์
แต่คุณความดีสิ่งนี้ฤๅก็ควรมียึดมั่น
คนมีหรือจนนั้นโลกเขาเทียบกันก็ตรงที่ความดี

ทรัพย์สิ้นเงินตราหาไปคงได้ทวี
มาซิพวกพ้องเหล่าพี่น้องชาวไทย
เราแก่แล้วจัน ต้องฝึกฝนการงาน

แม้เดิมมีมีประพจน์ไม่ตักจัน
ฝึกฝนใจไว้ให้เข้มแข็งอดทน
มัวคิดสราญพาลให้ลุ่มจม.

กลอน กานท์ไฮไลต์

เกหลง ฟานิช....

หนังสือชุมนุมตำรากลอน ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ มีพระนิพนธ์
คำนำของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมลพร ความตอนหนึ่งว่า

“.....ข้าพเจ้าขอตักเตือนแก่บรรดาผู้มีใจรักในทางที่จะเป็นกวี
ให้เอาใจใส่อ่านหนังสือตำรากลอนนี้ แลลองแต่งให้หลาย ๆ อย่างออกไป วิชา
แต่งกลอนจะได้เจริญยิ่งขึ้นในเมืองไทย ให้สมกับกรมสมเด็จพระปรมานุชิตฯ
ทรงพระนิพนธ์ไว้ในหนังสือสมุทโฆษคำฉันท์ว่า “กวีฤาแล้งแหล่งสยาม”
ดังนี้

โบราณท่านเรียกบทประพันธ์ที่คล้องจองกันว่า “กานท์”

บทกานท์ หรือ คำกานท์ คือ เรื่องที่แต่งขึ้นเป็นทำนองบทกลอน
ต่างๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ปัจจุบันนิยมเรียกบทประพันธ์
ประเภทนี้ว่า บทร้อยกรอง หรือ ‘คำประพันธ์’

ผู้ไม่เคยแต่งคำประพันธ์เลย อาจจะคิดว่าการแต่งคำประพันธ์เป็นของยาก และอาจคิดว่า เป็นหน้าที่ของกวีเท่านั้น ที่จริงก่อนจะเป็นกวีท่านเหล่านั้นก็ต้องเคยเป็นเด็กและต้องหัดแต่งมาก่อน เมื่อหัดแต่งและแต่งได้ชำนาญ จนแสดงความสามารถเป็นที่ประจักษ์แจ้ง เป็นที่ยอมรับในบรรดาท่านผู้รู้แล้ว ก็อาจได้รับความยกย่องให้เป็นกวี

คำขวัญ “เด็กวันนั้นคือผู้ใหญ่ในวันหน้า”

ในที่นี้อาจแปลงเป็น “เด็กในวันนี้คือกวีในวันหน้า”

ลักษณะบังคับ (บัญญัติ) ในการแต่งคำประพันธ์ทั้งหลาย มีอยู่ ๘ อย่าง คือ ๑. กณะ ๒. สัมผัส ๓. พยางค์ ๔. คำนำ ๕. คำสร้อย ๖. คำเป็นคำตาย ๗. เอกโท ๘. กรุลหุ

คำประพันธ์แต่ละชนิดย่อมมีแบบบังคับแตกต่างกันไป เช่น โคลงบังคับเอกโทด้วย ฉันท์ บังคับกรุลหุด้วย จะแต่งคำประพันธ์ชนิดใด ก็ต้องสนใจศึกษาแบบบังคับของคำประพันธ์ชนิดนั้นก่อน

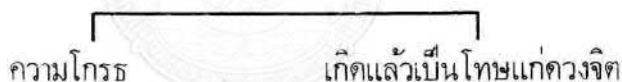
ถ้าเราว่าด้วยการแต่งคำประพันธ์มีหลายเล่ม และหาได้ไม่ยาก ถ้าเราเหล่านั้นย่อมกล่าวถึงแบบบังคับ และข้อปลีกย่อยในการแต่งไว้อย่างละเอียดกว้างขวาง ในที่นี้มีความประสงค์เพียงจะเสนอแนะข้อคิดบางประการในการแต่งคำประพันธ์ทั้งหลาย คือ กาพย์และกลอน

๒ - ๓ อย่าง คือ

คณะ (รวมพยางค์อยู่ด้วย) กับ สัมผัส

- (๑) คณะ คือ แบบบังคับที่วางไว้ว่า คำประพันธ์ชนิดนั้น จะต้องมี
เท่านั้นวรรค เท่านั้นคำ (หมายถึงพยางค์)
- (๒) สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน คือคำที่ใช้สระ
และมาตราสะกดอย่างเดียวกัน แต่ต้องไม่ซ้ำเสียงกัน (ซ้ำเสียงเช่น
สุด - สุทธิ์, วัด - วัฒน์)

สมผสนอก คือ สมผสบึงคับไว้ จะขาดไม่ได้ อยู่ต่างวรรคกัน เช่น

สัมผัสใน คือ คำคล้องจองในวรรคเดียวกัน ช่วยให้คำประพันธ์ไพเราะ
ขึ้น เช่น

อาจจะเป็นเจตนิมิตพระศพ, ทิ้งโกศขึ้นแข่งดูเหวาระเราเสีย

(จากรำฟิ่งในป่าช้า พระยาอุปกิตศิลปสาร)

สัมผัสใน แบ่งเป็น

- สัมผัสสระ เช่น คี๋ - มี เหว้า - เร้า
- สัมผัสอักษร เช่น

แสนสลดให้ระทดระทวยกาย ไม่เหือดหายห่วงหวงเป็นห่วงครั้น

(จากนิราศพระบาท สุนทรภู่)

กาพย์ แปลตามรูปศัพท์ว่า เหล่ากอแห่งกวี, คำที่กวีร้อยกรองไว้ แต่

ปัจจุบันกาพย์หมายถึง คำประพันธ์ประเภทหนึ่งของกวี

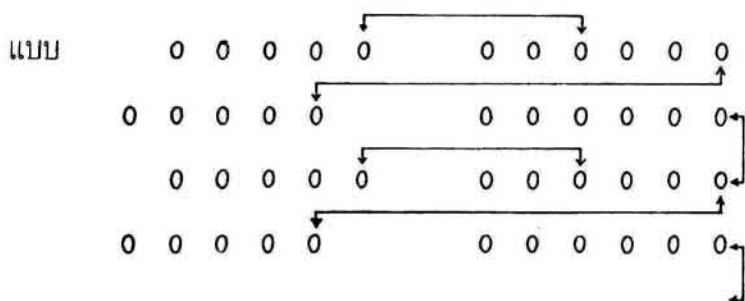
กาพย์ที่นิยมใช้ในภาษาไทย มี ๕ ชนิด

๑. กาพย์ยานี
๒. กาพย์ฉบัง
๓. กาพย์สุรางคนางค์
๔. กาพย์ห่อโคลง
๕. กาพย์ขับไม้ห่อโคลง

ขอเสนอแนะให้เด็ก ๆ หัดแต่ง กาพย์ ๓ ชนิดแรก คือ กาพย์ยานี

กาพย์ฉบัง และกาพย์สุรางคนางค์

ภาพยานี ๑๑

ตัวอย่าง

ภาพยานีสิบเอ็ด

อาจแปลได้เป็นลำนํ้า

วรรณห้านี้ห้าคำ

ส่วนวรรณหลังหกคำหมาย

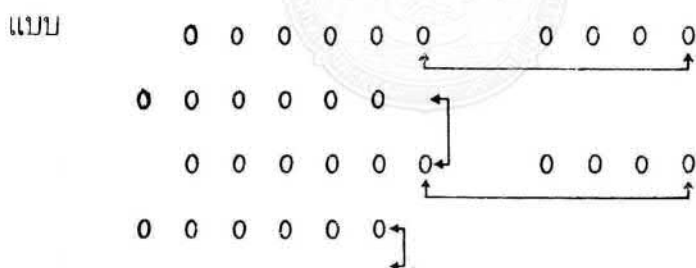
บทใหม่รับสัมผัส

ไม่ติดขัดฟังสบาย

เขียนภาพยานี้ง่ายตาย

แต่ให้ถูกตามแบบแผน

ภาพยณับัง ๑๖

ตัวอย่าง

ณับังสิบหกพยางค์

หาคำสำออง

เรียบเรียงถ้อยคำจงดี

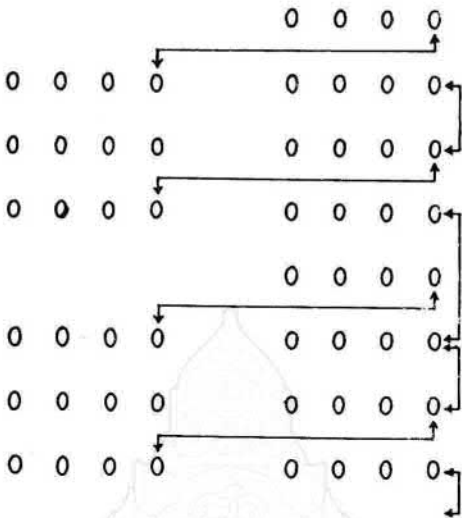
วรรณหน้าหลังหกพจน์

วรรณกลางมีสี่

นำลองเขียนเล่นเห็นงาม

ภาพย์สร้างคนางค์ ๒๘

แบบ

ตัวอย่าง

กำหนดพยางค์	สร้างคนางค์
เขียนได้เจ็ดวรรค	วรรคละเพียงสี่
บทหนึ่งจะมี	จักถูกวิธี
	ยี่สิบแปดคำ
	ถ้าแต่งต่อไป
ระวังอย่าให้	สัมผัสเพี้ยนพล้ำ
รับท้ายวรรคสาม	จึงจะงามขำ
มีแบบให้จำ	เขียนตามแบบครู

บางคนนิยมแต่งเพิ่มสัมผัสขึ้นอีก และยังมีกาพย์สุรางคนางค์ ๓๒
เห็นว่ายังไม่จำเป็นต้องเขียนไว้ ณ ที่นี้

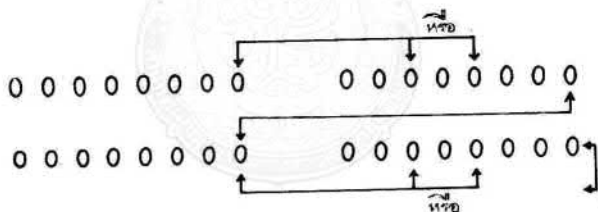
กลอน กลอนคือคำประพันธ์ที่เรียบเรียงเป็นคณะ มีสัมผัส กลอนมีหลาย
ประเภท ที่นิยมใช้กันมากได้แก่กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ แบ่งออกเป็น กลอน ๖ กลอน ๗ กลอน ๘ กลอน ๙
ที่คุ้นเคยกันมากที่สุดน่าจะเป็นกลอน ๘

กลอนแปด มีวรรคละ ๘ คำ (พยางค์) ๒ วรรคเป็น ๑ คำกลอน
๒ คำกลอนเป็น ๑ บท

กลอนแปด

แบบ

ตัวอย่าง

แม่จ๋าแม่ลูกแน่นแกล่ใจนั้ ว่าแม่รักลูกอยู่ไม่รู้หาย
ลูกสืบเชื้อเนื้อไขทั้งใจกาย พ่อแม่ถ่ายทอดให้ทุนหนุนเนื่องมา
(จากแม่จ๋า เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี)

การเขียนกลอน ๘ บางตอนจำเป็นต้องใช้ ๙ คำ เพื่อรักษาเนื้อ
ความที่กล่าวมานั้นจะเป็นตัวอย่างในการแต่งกาพย์และกลอน

คำประพันธ์ที่ดี ย่อมประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. ถูกต้องตามลักษณะบังคับ

๒. สัมผัสดี ไพเราะ

๓. ข้อความ ข้อคิด ดี

ทั้ง ๓ ประการนี้ ผู้ชำนาญจะอธิบายได้ละเอียดดียาว สำหรับผู้สนใจจะหัดแต่ง ยังไม่ต้องหวังจะได้คำประพันธ์ที่ดี ครบลักษณะ ๓ ประการนี้ แต่ควรหวังจะได้คำประพันธ์ที่ถูกต้องก่อน ขอชวนเชิญให้ฝึกเขียน เพราะการเขียน “กลอนกาพย์ เป็นงานสนุก”

การฝึกแต่งคำประพันธ์ควรฝึกตามแบบก่อน โดยเฉพาะนักเรียน ถ้าแต่งเอาจะแนก ก็ยังจำเป็นทำตามแบบ มิฉะนั้นอาจถูกตัดสินว่าแต่งผิด แต่เมื่อแต่งจนมีความชำนาญ และมีได้แต่งเพื่อสอบเอาจะแนก อาจ **ริเริ่ม** แต่งแบบอื่นขึ้นมาใหม่ได้ ถ้าแบบใหม่นั้นดีพอ และเป็นที่รับรองของชนกลุ่มใหญ่ ผู้แต่งก็อาจมีชื่อเสียงระบือไปว่าเป็นผู้คิดแบบคำประพันธ์ใหม่ขึ้น

การเขียนคำประพันธ์เป็น “การแสดงออก” เช่นเดียวกับการเขียนเรียงความ จะแสดงออกได้ต้องมี “การรับเข้า” ก่อน

การรับเข้า ได้แก่ การอ่าน การฟัง

เราควรอ่านและฟังด้วย ความสังเกต น่าสังเกตสำนวนไทยที่คล่องจองกันมีอยู่มาก เช่น ปากว่าตาขยิบ คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ

น่าสังเกตเพลงประเภทต่างๆ ของไทย เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงกล่อมเด็ก เพลงลำตัด ฯลฯ ตลอดจนเพลงลิเก

นำเสนอคำประพันธ์ชนิดต่างๆ ซึ่งไทยมีอยู่มาก พิจารณาวาท
ไหนไพเราะหรือไม่ ที่เป็นดังนั้นเพราะอะไร การใช้ถ้อยคำดีหรือไม่ดี
อย่างไร

ผู้เริ่มแต่งควรทำการ “ สะสม ” บ้างพอสมควร

การสะสมในที่นี้หมายถึง การจด จำ รวบรวม คำประพันธ์ต่างๆ
ไว้ศึกษา เปรียบเทียบ รวบรวมคำเป็นหมวดๆ ไว้เลือกใช้ในยามติดขัด เช่น

- คำที่คล้องจองกัน ปอง ต้อง คล่อง น่อง
- คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน ช้าง คชสาร กุญชร
- คำแผลง ปทุมมา กายา รากิน
- ความหนักเบาของคำ ชุ่น เกื่อง โกรธ เคียดแค้น
- ความหมายของคำ ธานี แปลว่าเมือง, ธานีทร์
แปลว่าเมือง, เมืองใหญ่ เป็นต้น

เด็กเล็กๆ ก่อนแต่งกาพย์กลอน อาจเริ่มแต่งคำ ๒ - ๓ คำ ให้
คล้องจองกัน เช่น น้ำไหล ไฟดับ หลับตา ฟัวร้อง

เร่งทำงาน ข้าวสารแพง อย่าแข่งคิว หิวทุกคน

แต่งคำคล้องจองที่ข้อความไม่เกี่ยวกัน แล้วแต่งให้ข้อความเกี่ยวข้อง
เป็นเรื่องเดียวกัน

เมื่อฝึกแต่งคำคล้องจอง ๒ - ๓ คำแล้ว อาจขยายคำให้มากขึ้น
แล้วแต่งตามแบบ เช่น แต่งกาพย์

สมมติว่าจะแต่งกาพย์สุรางคนางค์ เพื่ออวยพรปีใหม่ให้แก่เพื่อนเด็กด้วยกัน อาจ
คำนึงถึง การอวยพรกัน นิยมอย่างสังคัลลศิลป์ เมื่อจะอย่างสังคัลลศิลป์ ก็คิดถึงเครื่องสักการะ
บูชา ได้แก่ดอกไม้ รูป เทียน สังคัลลศิลป์ของพุทธศาสนิกชน ก็คือ พระพุทธรูป พระธรรม
พระสงฆ์ รวมเรียกเป็นพระรัตนตรัย คือแก้ว ๓ ประการ อันนำความสุข (เปรียบเหมือนความ
สว่าง) มาสู่โลกอันกว้างขวางเราก็อัญเชิญสังคัลลศิลป์ หรือคุณพระศรีรัตนตรัย มาอำนวยการ
ดลบันดาลทั้งปวง แก่เพื่อนเด็กๆ ทั้งหลายของเรา

สมมติว่า เกิดความคิดอย่างนี้ ยังเขียนไม่ออก ก็นึกไว้อีกก่อนว่า
เราจะเขียนอะไรบ้าง เป็นอันว่าเราจะกล่าวถึง “รูป เทียน ดอกไม้ ไหว้พระ
ขอพร ให้เพื่อนๆ”

คิดดังนี้แล้ว คิดหาถ้อยคำเพิ่มเติม วางคำลงตรงสัมผัสบังคับ คำที่
สัมผัสกันนั้นต้องได้ใจความด้วย ได้คำสัมผัสตามแบบแล้ว หาถ้อยคำที่เข้า
ความกัน มาเรียบเรียง ลองเขียนดู แก้ไข เปลี่ยนคำ ระวังใช้คำให้ตรง
ความหมาย จะให้เป็นได้ดังนี้ บางที่ต้องใช้ พจนานุกรม ช่วย

กาพย์สุรางคนางค์อวยพรเพื่อนเด็กๆ อาจสำเร็จออกมาดังนี้

เทอดรูปเทียนทอง

ผกากลีบผ่อง

รำเพยสุคนธ์

นบแก้วทั้งสาม

งามส่องสากล

โปรตอวยมงคล

แก่ผองเด็กเทอญ.

เฉลยหน้าภาษาไทย

๑. หาคำพ้องเสียง

กั๋น	ขี้	ชู้	ควั	แซ่	เซ่
กา	ข้าง	ชิน	เคี้ยว	น้อ	ชน
ก้อย	ซ้อน	ซ่อม			

๒. หาคำพ้องเสียง ให้ครบข้อละ ๔ คำ

๒.๑	กั๋น	กัณฑ์	กัณฑ์	กรรม
๒.๒	กาน	การ	กาล	ภาพ
๒.๓	ขัน	ขันท์	ขรรค์	ขันธ
๒.๔	ทั้น	ทณฑ์	ทนต์	ธรรม
๒.๕	พั้น	พันธ์	พรรณ	ภณฑ์
๒.๖	สัน	สันต์	สรรพ	ศัลย์
๒.๗	सान	สาร	ศานต์	ศาล
๒.๘	สาต	ศาสน์	ศาสตร์	สารท

๓. หาคำที่ขึ้นต้นด้วย สะ, ส

๓.๑	สะแก	สะคราญ	สะทว	สะตั้ง	สะตือ	สะตุ	สะเคา
	สะตอ	สะตือ	สะตุ	สะทอน	สะท้าน	สะเทือน	สะพัด
	สะบ้า	สะพรั่ง	สะไ้	สะพาย	สะเพร่า	สะบัด	

๓.๒ สงบ สงัด สงวน สดับ แสงง สติ สดางค์
 สตรี สถาน สนม สนอง เสนอ สนาน สนุก
 สนิท สนั่น สบาย สไบ สบถ สภาพ

๔. ต่อกำทึ่มหลายพยางค์

- ๔.๑ กระจัดกระจาย กระจุ่มกระจิม กระจับกระจเง
 กระจุ่มกระจวย
- ๔.๒ กระจอกกระจาก กระจุกกระจิก กระจ่อนกระจั่น
 กระจ่มกระจ่อม
- ๔.๓ ขยับขยาย ขยุกขยิก ขมกขม้น ขมุกขมอม
- ๔.๔ ตะกุกตะกัก ตะเกียกตะกาย ตะครั่นตะครอ ตะปุมตะป่า
- ๔.๕ พิถีพิถัน พินอบพิเทา พิธีไพร่ พิพากพิพวน
- ๔.๖ ประกวดประชัน ประคับประคอง ประคบประหงม
 ประชดประชัน
- ๔.๗ ประดักประเดิด ประติดประคอย ประจ้อประแจ
 ประเจิดประเจ้อ
- ๔.๘ สะทกสะท้าน สะบักสะบอม สะอิดสะเอียน สะโอดสะอง

๕. เต็มคำเข้าคู่

- ๕.๑ กนัญจึ ปลาญี่ฉี่ ถังบู้บี้ หนัวยี่เยี ไม่ชอบสุสี่
 เสียงแมลงหวู่หวิ พุดเสียงอู้ฮู้
- ๕.๒ ทำงุบิบ ไหวดุบิบ กล่องบุบิบ กัณยุบิบ พุดขมุบขมิบ
 ทำปากอุบิบ

๕.๓ เดินชุ่มชุ่ม ทำบุ่มบุ่ม หนวดเครายุ่มย่าม แต่งตัวรุ่มร่าม

๕.๔ เต็งอแง ตลาจอแจ ทำทางบื้อแบ้ อย่าทำท้อแท้
มาทำอวเว ส่งเสียงอ้อแอ้อ อาการร่อแร่

๕.๕ ขนมหองแครง เดินอ่องแง่ง ห้อยต่องแต่ง หัวร้องแร้ง
เจ๊กป่องแป้ง ก้าย่องแย่ง เสียงกะหน้องกะแห้ง
เรื่องระหองระแหง

๕.๖ เรือโคลงเคลง โหนโถงเตง สูงโย่งแย่ง ผักบุ้งโหรงเหรง
เดินโถงเทง ยิงโป้งเบ้ง ท้องว่างโหรงเหวง

๕.๗ รลิ่งซึกซึก ใจเต็นตึกตึก อย่าทำทึกทัก รูปร่างบึกบัก
ทำค้อยกยัก ทำทำอึกอัก

๕.๘ พุดจาเคาะเคาะ เดินเตาะเตาะ อย่าทำเหลาะแหละ
ฝนตกเปาะเปะ บ้วยกระเสาะกระเสะ ทำเล่นเหาะเหะ

๖. ต่อสำนวนไทยที่มีเสียงสัมผัส

ก. ต่อ ๓ คำ

.....ปลาในหนอง	กินให้ตาย	ตำให้รั่ว
.....ข้าก็แรง	เลขเป็นโท	มักที่ซัง
.....ขหมาเห้ง	บอกไม่ถูก	ฟักพันร้าน
.....งอในกระตูก	คาที่อยู่	หางไม่เว้น
.....ปลายทูนหลุต	ปลาส่งหนอง	ขมเป็นยา
.....สาวควมยืต	กินกลางทราย	สัว้นไซ้

๗. ต่อ ๔ คำ

.....อยากอยู่กับทอง	ซักศึกเข้าบ้าน
.....ประทุมिता	ชาติชายไว้ชื่อ
.....คนงามเพราะแต่ง	ตกไฟไม่ไหม้
.....เกลียดความความถึง	ห่างลอคตาเล็ก
.....ข้างในเป็นโพรง	แย้มเห็นไรฟัน
.....คับใจอยู่ยาก	รักชั่วหามเสา
.....คนนอกอยากเข้า	รักสันให้ต่อ
.....เอาตัวไม่รอด	รักลูกให้ดี
.....งานเบาที่สุด	รู้หลักเป็นหา
.....จะคลายก็รอด	เอาตาไปไว้

คนไฉนเหี้ยมร้าย
ความอดสำหฤมิ
เด็กเกิดขบวหนึ่งคิ
พระตรัสว่าเด็กน้อย

ขบปี
เทำก้อย
เพียรพาก
นเอนเวไนย
โคลงโลกนิติ

คำพิพากษาของ ๑๗๗๑ นายกรัฐมนตรี

เนื่องในวันเกิดแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๗

ศิริกัญญา ๑๗๗๑

ศิริกัญญา ๑๗๗๑

(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)